Filipina Esperantisto

Organ of the Philippines Esperanto Association

Published by the Executive Committee of the Philippines Esperanto Association at McCullough Building, Manila.

Entered at Post Office at Manila as Second Class.

Vol. I, No. 10 MAY, 1908 20 centavos

Filipina Esperantisto
ĈIUMONATA PROPAGANDILO
REDAKTORO: W. H. CASE
Adreso: P. O. Box 326, Manila, Filipina Insularo.

Annual Subscription ..... ₱ 2.00
Unu peso (₱1.00) egalvaloras 1026 spesojn

JARA ABONO—EKSTERLANDE: Ni akceptas deksep internaciajn respond-kuponojn.

NOTES AND COMMENT

Messrs. Charles S. Banks and Warren D. Smith of the Bureau of Science left during the month for the States, from there they will travel to Dresden to attend the Fourth Congress as delegates for the Philippine Esperanto Association.

o

Mr. Antonio Gimenez has been appointed to visit the provinces on behalf of the movement.

The appointment of a paid representative who is devoting his exclusive time to the interests of the Association is the first of a series of active propaganda work that it is intended to carry out in the future.

o

We were pleased to learn that Professor E. Argosino has over fifty pupils studying Esperanto at the Argosino College at Lopez, Tayabas. Professor Argosino is an enthusiastic Esperantist and fully realizes the sound fundamental advantages that a knowledge of Esperanto gives in the direction of acquiring other languages, besides its direct advantages which are growing more apparent every year.

o

We have received a letter from Dr. Yemans written from Gibraltar from whence he was starting through Spain to Geneva.

We regret that he has been unwell since leaving Malta and we hope in his next letter to receive better news regarding his health. He spoke in most glowing terms of his reception at Malta where he was met by many prominent Esperantists, including Dr. Busuttil, Dr. Biasim Mr. V. A. Colombo and Mr. T. Gouder who were most hospitable. As their guest at dinner he recounted what had been done so far in the Philippines and the bright future outlook for the movement here from his personal knowledge and at the request of his hosts he wrote an article for a local paper.

He tells us in his letter that the Malta Society was in a most flourishing condition from all accounts. His next stopping place being Gibraltar he deals with briefly as he had not long arrived there at the time of writing. The well known Esperantist Mr. Edwards had him in tow and was exerting himself to give him a pleasant stay. He was booked to give a lecture that evening.

o

News is just to hand from Russia of a very creditable decision by the leaders of a literary society that numbers one hundred thousand members scattered throughout Russia. They are now printing their official organ in Esperanto side by side with Russian. This is a well printed illustrated magazine (64 pp.). This indicates the good reception accorded to the *helpalingvo* in Eastern Europe; a propaganda gazette that starts off with a circulation of 100,000 has a big scope before it.

Another Russian magazine is to appear this month totally in Esperanto, the "Vojo al la Tutmonda Kunfratigo." It will deal largely with Theosophy.

It is not very far ahead when some of the popular illustrated magazines in the States will utilize the opportunity of getting a still more extended circulation by printing their text in Esperanto and thus cover a field now untouched by them at comparatively little extra cost by using the same material and plates.

o

Due to the efforts of Sr. Antonio Gimenez and Sr. Oscar Soriano in the Laguna district we received the names of fifty new members from that Province during the last fortnight.

Digitized by Google

John R. Edgar & Co., 143 Escolta, have just received an assortment of Esperanto books including large number of Spanish-Esperanto Text Books.

As we are later than usual this month we are forced to go to press before receipt of European mail, by which we anticipate some interesting articles from Dr. Yemans, and through late arrival of copy sundry articles are obliged to be carried over to our next issue.

ESPERANTO ON THE STAGE

One of the best known German actors. Herr Emanuel Reicher, of the Lessing Theatre, Berlin, has undertaken to give presentations in Esperanto of Goethe's celebrated drama "Iphigenia in Tauris."

The opening performances will be given in Dresden in August, on the occasion of the Congress, and afterwards will be repeated in different cities in Europe.

It is with pleasure that we record this move as it is sure to have a far reaching effect in advertising and forwarding the movement.

ELOGIO DE APARRI

en una carta dirigida al DR. H. W. YEMANS y la P.E.A.

Me ha causado gratísima impresión el recibo de los ejemplares del "Filipina Esperantisto" con tanto mayor motivo, al suponer que pudiera V. haber sido el que me los habría enviado, dándome prueba palmaria de la buena amistad con que tanto me honra. Si lo he acertado, reciba V., mi querido Dr., la expresión más sincera de mi profundo agradecimiento.

El "Esperanto" en Filipinas, á mi humilde juicio, abre nueva fuente de ilustración; constituye cual eficaz estímulo para nuestros hombres de ciencia, especialmente para nuestra juventud sedienda de mayor cultura y de nuevos horizontes del saber. Propagar el "Esperanto" en Filipinas, es legar á Filipinas un tesoro de inapreciable valor, que sus hijos sabrán apreciarlo y agredecérselo.

Partidario entusiasta del "Esperanto," me suscribo á la publicación de su órgano, y tengo el gusto de incluir adjunto un billete de ₱2.—P. CONCEPCION.

ESPERANTA INFORMEJO POR JUNULOJ

Tiu ĉi informejo donas al junaj Esperantistoj ĉiujn informojn pri Esperanta movado, gazetaro, literaturo, korespondado, intersango de vidajkartojn, postmarkoj, k.t.p. Ni kolektas adresojn de ĉiuj junaj Esperantistoj el la tuta mondo por reciproka korespondado kaj amikeco.

Tial oni volu sendi al ni ĉiujn konatajn adresojn de junaj Esperantistoj, kiuj volas korespondi en Esperanto. (Oni volu rimarki specialajn dezirojn, ĉu oni volas intersangi ilustritajn postkartojn, ĉu postmarkojn.) Ni eldonas ĉiumonate liston da plej novaj adresoj de junuloj, kiuj listoj estas riceveblaj kontrau senditaj postmarkoj. Kiu volas aligi al la unuigo "JUNAJ ESPERANTISTOJ" (laborcentro Graz), sendu jarkotizagon da 50 Sd. (₱ 0.50;) tiam li ricevos ĉiumonate la plej novan adresliston.

NAMES AND ADDRESSES OF ESPERANTISTS WHO DESIRE TO CORRESPOND WITH SAMIDEANOJ HERE BY MEANS OF PICTORIAL POSTCARDS:

S-ro Amando Rabello, Rue Clara de Barros E. J., E. do Riachuelo, Rio de Janeiro, Brazil.
S-ro J. E. Crary, Prairie du Chien, Wis., U. S. A.
S-ro J. E. Alexander, 57 Grey St., Burnley, Lancs, England.
S-ro Maurice Patin, 5 Rue Michelet, Tours, France.
F-ino Lebrist Samkova, Karlin, Prague, Austria.
S-ro Richard Lederer, ce Christian Lederer, Korkfabrik Asch, Bohemia, Austria.
S-ro Taiti Jamaga,
ce Yuraksa, Marnouch, Tokio, Japan.
S-ro Ruez, Birtouta, Algeria.
S-ro J. Jene, Harlickovo 37, Prag-Zizkov, Austria.
S-ro M. S-rp Oktav Vlasák, Wenztgova Ul 8, Pizen, Bohemia, Austria.
S-ro Kar Klopac, Prikopy Cis 16, Praha, Bohemia, Austria.
Prof. P. Tourrette, 6 Champ de Mars, Draguignan, France.
S-ro M. Doué, 5 rue Livel, XIV-C, Paris.
S-ro Rene Japiot, 18 rue Chabot-Charny, Dijon, France.
S-ro Marcel Lefevre, 11 St Mare, Orleans, France
S-ro Albert Leblanc, Tailleur, Brion, Indre, France.
S-ro A. Laporte, 99 Ave. Marceau, Courbevoie, France.
S-ro A. L. Grignoux, 45 rue de L'Esperance, XIII, Paris, France.
S-ro F. Skog, Falum, Sweden.
S-ro Agne Ihrfelt, Falum, Sweden.
S-ro A. Bader, Froben Str. 56, Basel, Switzerland.
S-ro Walther Brast, 131 Josef Str., Zurich, Switzerland.
S-ro Robert Rogers, Portsandfield, Muskoka, Canada.
S-ro S. J. Manchester, 174 Coxwell Ave., Toronto, Canada.
S-ro A. Richards, Albe Rotholf Str., 12 B-II, Frankfurt, A. M., Ger.
S-ro H. Bar, Wiesentor Str., Dresden, Germany.
S-ro C. Barthel, 14 Woeler Str., Frankfurt, A. M., Germany.
S-ro T. Schwager, Hinter Trazheim Konigsberg, 59 A-III, Prussia.
S-ro M. Nowell, 29 Patrick St., Grimsby, England.
S-ro A. W. Harrison, Beecroft, Potters Bar, England.
S-ro H. J Smith, 14 Beck Road, Hackney, England.
S-ro P. Manuel Jose Fernandez, Couto, Arcos de Valderes, Portugal.
S-ro J. Negion Sanjurjo, Ponce, Puerto Rico, via New York.
S-ro Georges Empain, 55 Ave Marie, Louise Boltsfort, Belgium
S-ro Henri Noelka, Rue du Soleil 10, Brussels, Belgium.
S-ro V. G. Toescu, 14 Barladufici, Galatz, Romania.
S-ro A Egert-Egede, Vos. Kij prosp 37 log 22, St. Petersberg, Russia.
S-ro Alexandro Vasiljev, Kazennaja Palata (Gub), Voronej, Russia.
Prof. Carlos Charrier, Calle Zabala 77, Montevideo, Uruguay.
S-ro H. Simmons, Standard Paper Co., Milwaukee, Wis.
S-ro S. L. Heabler, Attica, Ohio, U. S. A
S-ro Glen H. Broyles, Bethany, Mo., U. S. A.
Fraulino Emily W Ehrkart, Stock Str., Hanover, Penn.
S-ro A. S. de Villers, 2214 Parker Str., Berkley, Cal.
S-ro John Bolinger, Box 999, Toledo, Ohio, U. S. A.
S-ro Wm. G. Adams, 344 Arcade Annex, Seattle, Wash.
S-ro Grover Peacock, 3149 Wilson Ave., Avondale, Cin., Ohio, U. S. A.

PEDRO CABANGIS, BUREAU OF SUPPLY, MANILA, deziras korespondadi per postkartoj (au intersangi p.k.) kun samideanoj ĉiulandaj. Respondos tuj kaj ciam.

S-RO F. E. COFREN, BOX 175, MANILA, deziras ricevi de ĉiulandaj samideanoj ilustritajn postkartojn, prefere naciaj kostumoj, kaj sange sendos p. k'n el Filipinujo.

La geanoj de la Grupo Esperantista de Vierzon (Cher, France) deziras korespondantojn, letere au postkarte.

Ileh Obuhov, Realnaja ulica, Sumi, Harkovskoy Gub. Russia, deziregas korespondadi postkarte kaj letere.

Digitized by Google

EN EL MANILA ATHLETIC CLUB.

En el hermoso y espacioso salón de esta la culta asociación tuvo lugar en la noche del dia 21 del corriente, una velada dedicada á la propaganda de la lengua auxiliar Esperanto.

El éxito de la misma debe haber alentado á sus organizadores á proseguir en su tarea de dar á conocer las ventajas de la posesión de la lengua Esperanto.

Es de esperar que Asociaciones de este género, de las que hay varias florecientes en Manila, como el Club Filipino y otros muchos, seguirán el ejemplo del ilustrado presidente del M. A. C. Sr. Zialcita dando ocasión á los miembros de la asociación de su digna presidencia, á apreciar el lenguaje Esperanto, signo de la más refinada cultura moderna.

El entusiasta é incansable propagandista Sr. Edgar A. McClellan, abrió la Velada con una clara exposición del mecanismo gramatical del Esperanto, haciendo resaltar la facilidad y claridad de expresión que caracteriza al lenguaje de Zamenhof.

Probó también que el Esperanto, como todo invento mecánico destinado á simplificar y mejorar el trabajo del hombre, está tomado de la misma naturaleza, es decir, que no es un invento en el sentido de la palabra, sinó una estudiada y admirable aplicación de los elementos lógicos que para expresión del pensamiento humano la sabia naturaleza nos dá, de modo que se puede asegurar que cada lengua viva ó nacional contiene los fundamentos del Esperanto, si de ello expurgamos los contrasentidos que la costumbre ha impuesto.

Siguióle en el uso de la palabra el Sr. I. Arnalot, quien trató sobre la conveniencia y práctico que era el estudio del Esperanto para el aprovechamiento y rápido progreso en el estudio de lenguas extrañas, terminando con la exposición de ciertos hechos que daban á entender el extraordinario desarrollo que el uso del Esperanto ha adquirido en Europa.

Tomó la palabra el Sr. Freire, quien con la lectura de un original trabajo en Esperanto demostró cuán fácil era su conocimiento cuando tan solo por el sonido de sus palabras, podía colegirse el sentido de las mismas por los oyentes que poseían el inglés y castellano.

Agradable fué la peroración de la Srta. Emilia Gonzalez aventajada discípula de Esperanto.

Dió fin á esta agradable velada la recitación en Esperanto de unos versos, fácil y sencillamente pronunciados, sin contorsiones que afearan las lindas facciones de la niña Angelita Fournier.

PRI CENTRA KONSILANTARO

La Esperantistaro nun formas grandan nombron da respublikoj tute ne dependantaj unu de alia. Ni vidas en ĝi la esperantistan anglan respublikon, la germanan, la belgan, la francan, k.c. Ĉiu el ili posedas estraron regule elektitan kaj rajtigitan, kiu povas neprotesteble reprezenti la specialan respublikon, kiu ĝin elektis per balotado. Tiu estraro sekve havas la rajton paroli kaj aĝi en la nomo de sia respubliko. Sed bedaŭrinde la aro mem de tiuj respublikoj, alivorte la tuta Esperantistaro, aŭ la *tuta* popolo Esperantista, kiel kelkaj diras, ne havas estraron, ne havas rajtigitan reprezentantaron, posedas neniun institucion, kiu estus la komuna ligilo kaj, ricevinte delegon, povus paroli kaj aĝi ne nur en la nomo de unu el la esperantistaj respublikoj, sed en la nomo de la tuta respublikaro. Pli kompatinda ol multaj sovaĝaj po poloj la Esperantistaro ne povas diri "Jen estas, miaj reprezentantoj; aranĝu la aferon kun ili." Kaj, se iuj aŭ iu ĉe ni prenus sur sin aranĝi aferon koncernantan la tutan korporacion, la nekontentuloj povus tre prave diri: Vi aĝis sen rajto, ĉar vi ne havis delegon; ĉio, kion vi faris, estas nula, absolute nula. "Kaj se iuj en tiaj kondiĉoj kuraĝus diri: "Vi ribelas," aliaj respondus: "Vi uzurpas." Tia manioro interparoladi ĝis nun ne estis tre favora la amikeco kaj amo ĉe la homaj anaroj, en kiuj la anarĥio ĝin ebligis.

Kiam la Esperantistoj naskiĝis en tiu aŭ alia nacio, kiam ili sin organizis en tiu aŭ alia lando, estis tro frue por pensi pri *internacia* organizo; almenaŭ la bezono ne estis urĝanta. Sed nun la kondiĉoj ŝanĝiĝis kaj, se ni ne volas riski tre gravajn danĝerojn, ni devas krei ĉe ni rajtigitan reprezentantaron, kiu estus la komuna ligilo, kiu, tute ne detruante la aŭtonomion de niaj respublikoj, estus por ili tio, kio estas en Svisujo aŭ en Unuigitaj Ŝtatoj Amerikaj la federacia konsilantaro. Kaj mi estas konvinkita kun multaj Esperantistoi, ke tiu ĉi institucio estas facile realigebla inter ni, sen rompo nek detruo.

Kvankam de longe mi havas planon pri tio ĉi, tamen, ĝar aliaj povus eble prezenti pli bonan kaj la interŝanĝado de pensoj estas aparte utila sur tiu ĉi kampo, mi petas la amikojn diri al mi leĉu ili aprobas mian ideon. 2ᵉ Ĉu ili havas proponojn pri la realigo. Aŭ mi publikigos en "l'Espérantiste" la bonajn planojn, aŭ mi penos tiri el ili kaj el la mia unu projekton proponeblan al la Esperantistaro.

L. DE BEAUFRONT.

Digitized by Google

FORMATION OF A CENTRAL ORGANIZATION
OF NATIONAL ESPERANTO ASSOCIATIONS AND SOCIETIES.

UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO

PROJEKTO DE PROVIZORA REGULARO

1.—Sub la nomo Universala Esperanto-Asocio (U. E. A.) estis fondita asocio, kies celo estas la plifaciligo de la ĉiuspecaj rilatoj inter diverslingvanoj kaj la kreo de fortika ligilo de solidareco inter ĝiaj anoj.

2.—La sola lingvo oficiala de la U. E. A. estas la lingvo internacia Esperanto tia, kia ĝi estas difinita per sia literatura kaj teknika verkaro. Konsekvence, la U. E. A. neniel enmiksiĝos en lingvaj diskutoj.

3.—La Universala Esperanto-Asocio estas absolute neŭtrala rilate al religio, politiko kaj nacieco.

4.—Por la jaro 1908, estas anoj de la U. E. A.:

1ᵉ) Ĉiuj anoj de la Esperantistaj organizajoj, kiuj elektis delegitojn;

2ᵉ) Ĉiuj personoj, kiuj sendas sian aniĝon al la delegito de sia loko, aŭ al la komitato, pagante al la U. E. A. la kotizaĵon difinitan por la jaro 1908. (24 Spesdekoj).

5.—Ĉiu ano de la U. E. A. havas la rajton uzi la servojn organizitajn de la asocio.

6.—Nur ĉiu ano, kiu pagas la kotizaĵon por 1908, ricevos membrokarton kun orda numero, subskribitan de la Prezidanto de la U. E. A. kaj de la delegito de sia loko.

La membrokarto donas al sia posedanto: 1ᵉ la rajton plendi al la komitato aŭ al sia delegito, se li ne ricevis la servojn, kiujn rajtas la anoj; 2ᵉ la balotrajton.

7.—Ĝis la 1ᵃ de novembro 1908, la delegitoj estas elekteblaj laŭ la reguloj montritaj en cirkulero 2ᵃ (ĉiu organizajo, kiu deziras aliĝi, elektas 1 delegiton ĝis 100 anoj, 2 delegitojn de 100 ĝis 200 anoj, k. t. p., t. e. 1 delegiton po 100 anoj).

Post 1909ᵃ, tiuj, kiuj pagos, la delegitoj estos elektitaj per baloto, laŭ proporcio kaj maniero difinotaj per la definitiva regularo.

8.—La delegitoj zorgos pri enskribado de novaj anoj kaj pagigo de iliaj kotizaĵoj. El la kotizaĵo, la delegito sendas por ĉiu ano 16 Spesdekojn al la centra kaso. Por pagi la elspezojn, kiuj rezultas de lia ofico, la delegito deprenas el ĉiu kotizaĵo la sumon da 8 spesdekoj, kiu restos lia proprajo.

9.—La delegitoj balotas la komitaton inter la proponitaj kandidatoj. Ili, laŭ la komisio de la anoj de sia regiono, voĉdonas por la difino de la jara kotizaĵo kaj pri ĉiu demando farita de la komitato. Ili konigas al la anoj de sia regiono la komunikojn de la komitato, kaj helpas ĝin por starigi en sia loko la servojn organizitajn de la U. E. A.

10.—La laboro de la asocio estas dividata laŭ diversaj fakoj.

En la komenco tiuj fakoj estas jenaj:

1ᵉ) Administrado. (Internaj aferoj, financoj, oficiala organo.)

2ᵉ) Esperanto-Konsuloj kaj Oficejoj.

3ᵉ) Turismo.

Aliaj fakoj estos kreataj laŭ la postuloj de la bezonoj.

11—.Ĉiu fako estas direktata de 1 komitatano kaj 1 aŭ pluraj helpkomitatanoj, kiuj dividas inter si la laboron, kaj povas laŭbezone kuniĝi al si, sub sia respondebleco, la kunlaborantojn, kiujn ili juĝos utilaj.

12.—La komitato de la U.E.A. konsistas el la komitatanoj kaj helpkomitatanoj.

13.—La komitato elektas inter siaj anoj unu prezidanton kaj unu vicprezidanton. La prezidanto reprezentas oficiale la asocion kaj prezidas la kunvenojn. La vicprezidanto lin anstataŭas.

14.—La komitato komunikas kun la delegitoj per cirkuleroj aŭ per la oficiala organo. Ĉiu oficiala komunikaĵo devas esti subskribita de la prezidanto kaj de la komitatano de la responda fako.

15.—Ĉiu delegito kaj ĉiu komitatano havas iniciatrajton se li deziras proponi ŝanĝon aŭ aldonon en la regularo, li sendos sian proponon al la prezidanto de U.E.A., kiu ĝin tuj presigos en la oficiala organo de la asocio. La delegitoj, kiuj aprobas la studon de tiu propono, devas respondi per *jes* al la prezidanto. Se la 1/5 de le delegitoj respondas jese, la komitato devas meti tiun proponon al la voĉdonado de la delegitoj.

16.—Propono estos akceptita aŭ balota estas laŭleĝa nur se ĝi ricevis la voĉdonojn de pli ol la duono de la voĉdontoj.

17.—La oficiala organo de la Universala Esperanto-Asocio estas la ĵurnalo ESPERANTO.

Digitized by Google

The Proposed Adoption of Esperanto

for the small strip of neutral territory, Moresnet.

NEŬTRA ESPERANTO-LANDO

Ĉu vi konas Neŭtran *Moresnet'on*.

Eble ĝis hodiaŭ vi neniam aŭdis tiun nomon.

Neŭtra *Moresnet'o* estas malgrandeta, tre malgrandeta teritorio, kvazaŭ terpunkto, kie *Germanujo*, *Belgujo*, *Holando*, unu la alian atingas. Ĝi estas landeto sur kiu, malgraŭ ĝia eteco, homoj de multaj landoj kunvivadas. Tiu ĉi neŭtra limpunkto de tri landoj enhavas 3,500 loĝantojn.

Se mi dirus al vi: Neŭtran *Moresnet'on* ni devas aligi al *Esperanto*; vi respondus: "Certe Esperanto jam aligis al si pli grandajn landspacojn ol ĉi tiu, pli grandajn loĝantarojn ol 3,500 individuoj; ne estus do neeble fari de Neŭtra *Moresnet'o* neŭtran Esperanto-ŝtaton, sed ni ne vidas la utilecon de tio, ĉar la diversnaciaj Moresnetanoj sin reciproke komprenas." Tiamaniere vi al mi respondus.

Nu, se vi ne jam ekvidas kiom la ekzisto de . lando, de ŝtato esperantista favorus Esperanton, se vi ne jam ekvidas la profitegojn de Esperanto, kiam la mondo sciiĝus pri la fondo de la nova ŝtato, kiam la geografioj, la landkartaroj, la ĵurnaloj publikigus ĉiumomente tian novaĵon, kiam la ilustritaj poŝtkartoj, ĉien dissendus vidaĵojn de Esperantujo, vi sendube ekvidos la gravecon de sendependa Esperanto-lando, se vi memoras de la regiono de Neŭtra *Moresnet'o* estas la regiono, kie troviĝas *Luttig (Liege) Verviers, Aachen (Aix-le-Chapelle)*; sekve la regiono tra kiu pasas la ĉefaj komercaj vojoj kaj la ĉefaj turistaj vojoj de l'mondo.

Amerikanoj, *Angloj* kiuj iras Orienton, *Ruzoj*, *Azianoj* kiuj iras Okcidenton, *Svedoj*, *Norvegoj* kiuj Sudon, *Francoj*, *Hispanoj* kiuj Nordon . . ., ĉiuj popoloj trapasas la ĉirkaŭaĵon de Neŭtra *Moresnet'o*.

Kio estus do necesa por ke ĉiuj popoloj pasu ne plu tra la ĉirkaŭaĵo de Neŭtra *Moresnet'o*, sed tra Neŭtra *Moresnet'o* mem?

La vojaĝantoj estas duspecaj, la vojaĝistoj (komercvojaĝistoj) kaj la turistoj. Por la unuaj ni farus ĉe Neŭtra *Moresnet'o* "la sindikatan ĉambregon de la internaciaj komercvojaĝistoj," por la duaj ni plibonigus la nunan Kasinon de Neŭtra *Moresnet'o*.

Helpu min per konsiloj, per propagando kaj ni baldaŭ kreos *Amikejon*.

Gustave Roy

Professeur au Collège de St-Giron (Ariège), France.

P. S.—Pli multajn informojn pri tiu ĉi afero oni trovos en la franca broŝuro *(Projet* d'un *etat esperantiste independant, realisable* en *6 mois)* kiu eldoniĝos la unuan de Januaro, 1908, kaj estos aĉetebla po 60 centimoj poŝtmarke ĉe l'aŭtoro.

o

La suprecitita broŝuro de P-ro Roy, *Projekto pri sendependa ŝtato esperantista*: estas jam elirinta, kaj ni povas diri kelkajn vortojn ankaŭ pri ĝi.

La aŭtoro komencas sian verketon per kelkaj ĝeneralaj vortoj pri Esperanto kaj konkludas poste, ke memafere la *aktivaj* esperantistoj estas nur malgranda parto de la publiko al kiu sin turnas la lingvo de D-ro Zamenhof. Tio ĉi estas vero tial, ke la plejmulto el la esperantistoj estas tiuj nur ĉar ili abonas esperantajn gazetojn, aĉetadas literaturon, k. t. p., kaj uzadas la lingvon nur *skribe*. Sed, kiel diras la aŭtoro, Esperanto havas valoron nur se ĝi estas kiel eble plej multe lingvo *parolata*, kaj ĝuste tial estus necese havi tian armeon, kiu ĉiam estus devigata *buŝe* uzi nian lingvon. Kaj tian armeon formigus la internaciaj komercvojaĝistoj, kiujn oni sekve absolute devus interesigi je Esperanto, ĉar nia lingvo ne fariĝos sufiĉe parolata sen ili, kiel pretendas la aŭtoro. Tiuj ĉi homoj formigus poste veran ligon de aktivaj Esperantistoj, ĉar ilia profesio ĉiam devigus ilin buŝe uzadi Esperanton. Sed por ke tiu ĉi ligo povu alporti kiel eble plej grandan utilon, ĝi devus havi sian sidejon en iu landeto, kiu estus tute esperantista, kaj kie la esperantistaj vojaĝantoj (krom komercvojaĝistoj ankaŭ la turistoj) povus renkontiĝi. Kaj ĝuste la demandon pri tia vera Esperantolando P-ro Roy poste pritraktas pli detala en sia broŝuro. Li diras comence, ke, por ke tia "Esperantujo" estu realig-

Digitized by Google

ebla, ĝi devas plenumi kvar postulojn: 1.e ĝi devas havi internacian situacion, 2.e ĝi devas troviĝi apud iu grava ĉefvojo de l'komercvojaĝistoj por doni al ili konstantan renkontejon, 3.e estas necese, ke ĝi mem estu ŝtato, por ke ĝi povu pli bone ludi sian rolon inter aliaj ŝtatoj, kaj 4.e ĝi devas esti proksima al Germanujo kaj Anglujo, nacioj, kies vortoj estas eble la plej pezaj en la rilatoj internaciaj.

Nu, demandas la aŭtoro poste, ĉu ekzistas tia landeto, kiu povus plenumi la suprecititajn postulojn? Jes, respondas li senŝanceliĝe: la teritorio de neŭtra Moresnet estas tia landeto, kaj tial ĝi povas fariĝi vera Esperantujo. Post tio la aŭtoro donas kelkajn informojn pri tiu ĉi neŭtra landeto, kaj montras fine, ke la realigo de lia propono estas nenia utopio, sed plenumebla en ses monataj. La broŝuro finiĝas per alvoko, sin turnanta al ĉiuj esperantistoj, en kiu li admonas la samideanoj subteni la ideon kaj kiel eble plej multe helpi al ĝia realigo.

Al ni ŝajnas, ke la propono de P-ro Roy estas tute laŭdinda kaj meritas plenan atenton pro sia graveco. "Se tiu ĉi ideo povus esti plenumita, ĝi estus tre granda akiro por la interna ideo de la esperantismo" diras ankaŭ nia Majstro pri ĝi. Estus tial dezirinde, ke oni, laŭ la propono de l'autoro, starigu komitaton, konsistantan el ĉiuj direktoroj de Zamenhofaj gazetoj por la realigo de tiu ĉi ideo.—*Finna Esperantisto.*

A STEP FORWARD

Practical recognition and adoption of the International Money Unit by a European Banking House.

Ĝis nun la internacia helpmono estis uzata nur de Esperantistoj. Du gravaj faktoj tamen okazis montrante ke ankaŭ ne-Esperantistoj ekkomprenas la util on de fiktiva internacia mono, kiu iom post iom alkondukos al la kreado de efektiva stampita mono internacia.

1e Jus aperis la raporto de la 36a kunveno de l'*Association française pour l'avancement des Sciences* (Reims, 1907), kies sekcio ekonomia decidis *alpreni la "Speso" kiel fundamenton de internacia fiktiva mono*[1]. Tiu sekcio ankaŭ decidis presigi tiun parton de la raporto dulingve (france kaj esperante,) pro tio ĉar la helpmono estis elpensita de l'Esperantistoj kaj ĉar la franca Asocio jam montriĝis favora al Esperanto.

Pro manko da loko, ni ne povas doni tie ĉi la plena tekston de la raporto sed ni esperas ke ĝi trovos lokon en nia proksima kajero.

2a Grava Bankunio Svisa (*Schweizerische Bankvercin*) decidis uzi la spesmilojn por ĉekoj internaciaj. Aŭdinte pri tiu decido, mi tuj instigis la diritan bankon eldoni tiujn ĉekojn kun *Esperante redaktita surteksto.* La banko akceptis, kaj de nun ĉiuj Esperantistoj povas uzi tiujn ĉekojn kiel internacian pagilon.

La samideanoj kiuj deziras specimenajn ĉekojn aŭ ĉeklibrojn bonvolu skribi al la redakcio de I. S. R., kiu liveros la necesajn informojn pri la uzmaniero de tiaj ĉekoj. Ili tiel povos ankaŭ instigi aliajn bankojn eldoni similajn ĉekojn kaj disvastigi ilian uzon inter la komercistoj kaj bankistoj.

Tiamaniere la utilo de internacia helpmono estos samtempe bonega propagandilo por la lingvo internacia.—*René de Saussure en Int. Scienca Revuo.*

[1] Tiu decido ankaŭ estis aprobita de la tuta kongreso en ĝia lasta ĝenerala kunsido.

FORTHCOMING WORKS IN ESPERANTO.

The International Language Publishing Association, London, will shortly issue the following works:—

Westminster Abbey. W. Irving. (In the press.)
Sesame and the Lilies. Ruskin. (In the press.)
The King of the Golden River. Ruskin. *Concordance to Hamlet.* (Ready in May.)
Commercial Dictionary. Esperanto-English and English-Esperanto. (In preperation).
Dictionary of Technical Terms. Esperanto-English and English-Esperanto. (In preparation).
Little Oliver Twist. (In preparation).
God and the Ant. C. Kernahan.
The Face beyond the Door. ,,

Digitized by Google

PROPAGANDA PAGES

Visayan and Tagalog Languages.

[EN LA VISAYA LINGVO]

¿UNSAY ESPERANTO?

Pangutana—Unsay Esperanto?

Tubág—Ang Esperanto maó ang usá ka pinulungang tinukud, sinubay sa mga batakán, arón maó ang gawi-ong abag-abag sa tagsa-tagsa ug arón usab magawi sa pakigsinabtanay sa nagkalainlaing kayutaan.

P.—Nagtinguha ba ang Esperanto sa pagbungkag ó pag-agaw sa tanang pinulungan sa mga bansa (nación), kay arón siyá na lamang usá ra ang mahibilín sa kalibutan?

T.—Dili, ginoo; ang iyang tinguha maó ang pagdaginot sa panahón sa pagtoón, sa kamahal ug kabug-at sa usá ó sa nagkalaínlaing pinulungan nga ginganlan "lenguas vivas" nga magpulós ug gikinahanglan niadtong mga tawong naninguha sa pakigsinabtanay sa mga molupyo sa ubang yuta. Ingon sa mga mapatigayunon (comerciante), maabuton (industrial), matinitikon (literato), tigpalutaw-tuud ó pilosopó (filósofo), mga makinaadmanon ug uban pa. Maó kanáng labí pang angay nganlan nga *lengua internacional*, kay sa *lengua universal*.

P.—¿Malisud bang tun-an ang Esperanto?

T.—Toló ka bulang toón igo na niadtong mga tawo nga wala kaayo ing kahibaló ó walá makailá sa mga pinulungang wala na igasulti (pataying pinulungan) ug dili usab mahibaló niadtong domodoong. Toló da usab ka simana sa mga tawo nga may hibaloáng diutay sa latín ó sa ubang mga pinulungang buhi, labut pa usab sa kinatsila. Toló ra usab ka takna, sa sa mga tawong mahibaló sa totoló ó upát ka pinulungang dumodoong. Kiní dili ikaingón, nga hilabi-án na kaayo, niadtong masayud, nga ang *Gramática* aduna lamang ing mga napulog-unóm ka mga batakán; halayó ra sa duhá ka takna (oras) nga saráng hikat-unan sa walay mahimisík bisan unsang *género*. Kon hibaloán na ang abesehán, hibaloán na usab kon unsaon ang paglwás (pronunciación).

P.—Usá ka pinulungang natukod pinaagi sa mga batakán, ¿dili ba kinahanglan kadtong paghago sa atong panumduman nga tagsa da kanato mahitabú?

T.—Usá ka panumdumang kasarangan, labáng na ngani arón sa pagkakát-on sa Esperanto; kay kiní walá matukud sa mga polong pulós minugna lamang. Ang mga pinasugdanan (raices) kinuha sa tanang pinulungan, ingon sa mailá sa iyang ngalan nga natingub ang mga pinulungan sa dagkong kayutaan. Usá ka pinasugdanang polong (raiz), nga kangalingon sa totoló ka pinulungan, maóy palabihón paggawi kay sa duruhá nga hikaplagán. Dinhi walá nay laing paagi, kon dili, ang paggamit sa *Gramática* ug pagbalay sa mga polong

P.—¿Naunsang pagkaagiha sa pagkunhod sa napulog-unóm lamang ka batakán ang *Gramática?*

T.—Kining kahibulungang pagkaagi, nahimo gikan sa kalaki ni Doctor Zamenhof, iyang nakab-ot pinaagi sa pagtanditandi sa daghanan uyamut nga sinultihán. Sa iyang mga kamót nangawagtang ang nagkalaínlaing batakán sa *Gramática*. Ug, tuud man, ¡pagkadaghang butang walay kapuslanan nga igahipalag ta sa ubang mga pinulungang ginasulti pa ug ang walá na (lenguas vivas ó muertas) maó kadtong mga walay dapat nga batakán! Ang Esperanto nahimo lamang sa mga sulundon nga labíng kinahanglanon uyamut arón sa igong pagsaysay sa hunahuna sa tawo.

Ang Esperanto usá ray *articulo* (angán), ginganlang *definido*, nga maó ang *la* gamiton sa tanang *género* ug sa tanang *número*. Ang *articulo indefinido* sa kinatsila, dili paghubaron sa Esperanto. Tanang *sustantivo* katapusang *o;* tanang *adjetivo*, katapusang *a;* ang mga *verbo* sa *i*, ug ang *adverbio* sa *e*. Ang unóm ka katapusan igo na sa pag *conjugar* sa bisan unsang verboha sa iyang mga tiempos simples: sa *presente* AS, *preterito* IS, *futuro* OS, *imperativo* ug *subjuntivo* U, *condicional* US. Pinaagi usab sa unóm ka *participio* (activo ug pasivo) mahimo ang mga *tiempos compuestos* ug ang *pasiva* sa tanan, ingon man ang mga *tiempos de obligacion* maó ray ikakuyog ang verbo *Esti*. Totoló ang *activo*, maó kiní: sa *presente* ANT, *preterito* INT, *futuro* ONT; ug totoló usab sa *pasivo:* AT, IT, OT. Sa Esperanto dili igahipalag ang *verbo irregular*.

Ingon man sa pinasugdanang pulong, nga maó ang *parol* mahimo sama ning mosunod:—*Parolo, polong; parola*—binábâ (verbal); *paroli*—pagsulti; *parole* (oralmente).

Ang *complemento directo sa verbo* mailá sa usá ka titik, nga *n* sa katapusan; ug ang *plural*, sa titik nga *j*, kiní lwasón sama sa *y*. *Mi amas patron kaj miajn fratojn*. Akó nahigugma sa akong amahan ug sa akong mga igsoon.

P.—Dili mabiya ang pagkamakalion sa iyang paagi, apan ¿kinahanglang makailá kita sa ubay-ubaying mga polong nga pulós pinasugdanan?

T.—Dili, kay ang Esperanto may pagka-kahibulungan uyamut; tungud niana dili na magawi ang kadaghanan sa iyang pinasugdanan. Sama sa paggawi sa mga *afijos* ug sa mga polong linanggikit.

Ingon niini carón: ang *subfijo* IN gamiton sa paghimong *femenino* sa mga ngalan. Ning paagiha makapahinumdum dayon kanato sa ubang mga pinasugdanang polong. Sa *patro*-amahán; *patrino*—inahan; sa *frato*—igsoong lalake; *fratino*—igsoong babaye.

Ang *subfijo* AR magapailá sa panagkapundok ó panagkatipon. Sa *arbo*—kahoy; *arbaro*—kakahuyán; *vorto*—polong; *vortaro*—kapulungan (diccionario).

Digitized by Google

Ang *prefijo mal* magpasabút sa kahulugang binalí. Sa ingon niini ang *bona*,—sa ato pa, *maayo*, apan kon butangan ó unahan sa *mal* (malbona) *dautan* na ang kahulugan; maó man usab ang *amo*—gugma, *malamo*—kaligutgut; *supre* —sa itaas; *malsufre*—sa ubús.

Ang *prefijo* BO gamiton sa panagkakapatíd. Ang *filo*—anak lalake; *bofilo*—umagad; sa *filino*—anak babaye; *bofilino*—umagad nga babaye.

Kon maó kaná ang Esperanto nga sama sa usá ka *treinta de afijos* (1), sa ingon niana, tungud kanila mahimo ang igong pagsaysay sa dakúng kasayón bisan pa kadtong mga pongpong sa nagakabúlok ug malalím nga hunahuna.

P.—Mahitungud sa linitokán ó linwasán, unsaon pagpakahimo nga mahaigó ug mahiuyon gayud? —¡Dili ba mahisama unya sa latín nga tagsa ka lungsod magalitók kaniya kutub sa ilang paagi, ug walá makailá kon unsay latín nga unaa magpamatí sa usá ka dumodoong bisan maantigo pa ug dili?

T.—Wala nay ingon kasayón. Ang pagpakaigó sa linitokán arón gayud mahioyon, walay laing bantayán kon dili ang pagsunód sa mga batakáng walay pagbalhin nga aduna sa Esperanto arón gawi-on sa tanang mga bansa.

Sa latín binalí ang tanan; kay tagsatagsa ka lungsod adunay mga batakang pinalabi ó kinaiyáng paglitók pahianday sa kaugalingong pinulungan.

Kon ang usá ka pinulungan, (pananglitan,) ang francés, adunay mga sulundon sa paglitók, kaniya magasunód ang tanan nga buut makat-on; ug dili maingon, nga mahibaló sa francés cadtong dili mahibalóng molitók sama sa mga francianhon (franceses); kon sa laing pagkasulti, ang sama gayud sa guinatudlo sa mga batakán. Ingon man usab ang mahitabú sa Esperanto. Dinhi wala nay ingon kasayón kay nianang pagpahiuyon sa iyang paagi.

Pulós mga maayong gisangpután ang nakita sa mga francianhon nga nanghiadto sa Rusia, sa mga alemanianhon nga nanghiadto sa París ug sa mga bulgaranhon nga nanghiadto sa Inglaterra nga sa pagka-walay hingbakaagan nila sa mga pinulungan niadtong mga yutaa, nagakasabut sila ug ang mga Esperantistang batíd pinaagi sa Esperanto.

P.—Maayo tuud; apan kining pinulungana walay matuud nga kapuslanan hangtud nga dili pa molukóp sa tanang dapít. Sa ingon niana tun-an ko?

T.—¡Katahúm nga pagkahunahuna! Kon ang tagsatagsa magahimo pa unta sama niana, sa labíng madalí molukúp sa kalibutan ang bag-ong pinulungang guingánlan *internacional*. Dagway maayo kaayo usab kining tubaga: Kay ang Esperanto ginailá na man, sa laing pagpamolong, aduna nay nagasulát ug mosulti kaniya sa tanang bansa sa kalibutan kutub sa Suecia ug Noruega hangtud sa América ug Japón; aduna na may mga *annario*, tandaan sa mga Esperantista, mga Katipunan ó Katiguman arón sa pakigtiunay sa lainlaing bansa, nga makahatag higayón sa paggawi sa pinulungang abag-abag nga maó ang Esperanto. Ug ang cadaghanan sa mga mapatigayonon (comerciante) nagpakasangput sa ilang tinguha ug mga sábut mahitungúd sa patigayon pinaagi sa Esperanto; ug kadtong nanagtukod ó nagasulát mga basahón pinapatik (inimprenta) sa Bohemia, dili man kay sa mga molupyo da sa naasaoying yuta, kon dili, sa tibook usab nga kalibutan: sa tanang dapit mabasa kay sinulat sa Esperanto; dili malalis nga kanang kapuslanana magadakú, nga ang bag-ong pinulungan molangyap na sa kalibutan. Sa ingon niana kinahanglan magatoón akó, arón masangyaw na siyá karón.

P.—Ug, ¿Unsang paaguiha ang takús tang mahimo, dili lamang kay arón pagtoón sa Esperanto, kon dili usab, arón kita mahimutáng nianang tanang mga libok nga naasoy, kon maó man ang giingon nga mosangput ug iya ra nga usá ka kahibulungan?—

T.—Sa nahiuná, ang mga kahingpitan nga kanato makahimo paghatag sa tanang maninguha kaniya. Sa ikaduhá, maó kini:—1.o magbayád sa ubáng mga mantalaan, nga sa Hungría, Francia, Canadá, Bulgaria, Holanda, Bélgica, Austria, Italia, Suiza, Inglaterra Suecia ug Naruega, Perú, Chile, Estados Unidos, Espanya ug Pilipinas ginamantala bulan-bulan; ang kadaghanan hinimo sa tagurha ka kolumna, sinulat sa Esperanto ug sa tagsa ka kaugalingong pinulungan. 2.o Mag-andam sa *anuario* ug tandaan sa mga Esperantista, ug langanan makadiút sa pagsulat sa bisan asa, arón sa pagpakatoo nga ang pagsangyaw sa Esperanto usá ka buhat. 3.o Pumalít sa mga basahón nga sinulát na sa Esperanto.

P.—Apan kanang tanan pagapaluatán daghanang salapi, dagway maó day makahimo ang adunahan?

T.—Anaa dihá ang kapuslanan sa pakigtipon ó pakig-uban; arón sa maayong pagkaagi, magatukud mga Katiguman sa mga Esperantista sama sa duruhá sa Alemania, sa upát sa Austria, Hungria, sa duruhá, sa Bulgaria, sa napulo sa Bélgica, sa duruhá sa Estados Unidos, sa kap-atán sa Francia, sa Holanda, sa totoló sa Inglaterra, sa upát sa Italia, sa Mónaco, sa Lima, sa Perú, sa siam sa Rusia, sa duruhá sa Suiza, sa duruhá Suecia sa limá sa Japón, sa Argel, sa upát sa Espanya ug sa *Philippine Esperanto Association* sa Pilipinas.

Sa usá lamang ka *cuota* nga kasarangan maó ang duhá ka pisos tuigtuig, aduna ka na ing usá ka *revista* ó matalaan, nga madawat bulanbulan; ginamantala sa pinulungang Esperanto, labut pa usab makabintaha ang mga *socio*, kay makakaplag mga paagi ug balitá arón sa pakigtiunay sa lainlaing yuta, (ya simplement *de sport*.)

Sa mga tawong mobati dakung hinangúp tungud sa pa-agi sa usá ka pinulungang labíng masayón ug madalì dang hibaloán mga maó ang Esperanto, among ikalipay paghatag kiming masunód nga mga balitá:

Sa Manila aduna karón ing usá ka Katipunan sa kadaghanan (sociedad) nagadalá sa ngalang *Filipina Esperanta Asocio* ang lingtunganay niyang tinguha, ingon sa masabút sa iyang ngalan, maó ang pagsibya ó pagsangyaw sa Esperanto sa tibook nga Kapupud-an. Arón pagtalinghá sa mga galastohan miining tuyo-a, magahatág ang mga *socio* sa magaán uyamut nga *cuota* maó ang TAGURHA KA PISOS SA USÁ KA TUIG. Ang tanan makahimo pagsulúd sa pagka *socio*, walay gipili, babaye siyag lalake, bata ug tigulang minyo ug dili, sa usá ka polong bisan uusa ang kapalaran ug kahimtang. Tungud niana, kadtong tawong makahatag sa diutay niyang panabang arón sa pag-ayon pagpatindog ning balaanong kalipayan sa atong Yutang-Natawohan, magadawat ang tagsa ka *socio* sa usá ka *Anuario* nga adunay mga timaan sa mga lihok ó buhat nga nahimo sa *sociedad* ug tandaan sa tanang mga sakup nga lakíp ang timaan sa gipuy-an ug sa mga katungdanan sa tagsatagsa. Ingon man usab magamantala bulanbulan sa maóng tandaan ang mantalaang *Filipina Esperantisto*.

(1) *Treinta*, usá ka dula sa mga *naipes*.

Digitized by Google

[EN LA TAGALOG-A LINGVO]

ESPERANTO ¿IYAN AY ANO?

TANONG. ¿Anó ang Esperanto?

SAGOT. Ang Esperanto ay isáng wikang likhâ, na inilalaang maging pangalawa ng̃ bawa't isang wika, at upang makatulong sa pakikisanguni sa lahat ng̃ nación.

T. ¿Naghahangad ang Esperanto na humalili sa lahat ng̃ mga wika sa boong mundo, upang manatiling tanging wika ng̃ sang-sinukob?

S. Hindi, po; ang hinahangad ay putláu ang pag-aaral na mahaba, mahal, at mahirap ng̃ isá ó ibang wikang buháy, sa lahat niyaong mga tawong sa kanilang pakikisanguni sa mga nación ay nakababuti ó kinakailangan. Mangangalakal, mga industrial, mga literato, mga pilósopo, mga pahám, at mangingibang bayan, at iba pa. Kaya nga tinatawag pang tunay na *wikang kakatuluñgin ñg mga nación*, kay sa *wikang pangkalahatan*.

T. ¿Ang Esperanto ay mahirap na pag-aralan?

S. Tatlong bwang pag-aaral ay sapát na doon sa mga tawong hindi lubhang marunong, ó hindi nakakikilala ng̃ alin mang wikang patáy, at gayon din ng̃ alin mang wikang dayuhan. Tatlong lingó lamang doon sa mga tawong nakakikilala ng̃ kaonti ng̃ latín ó alin mang wikang buháy, bukod ng̃ sa kastila. Tatlong oras ay lubos na, doon sa mga tawong nakaaálam ng̃ tatlo ó apat na wikang dayuhan. Ito'y hindi lubhang masagwa sa nakaaalam na ang *Gramátika'y* binubwo lamang ng̃ *labing-anim na regla* ó alituntunin, na walang itinatanging alin mang *género*, na mapag-aaralan sa loob ng̃ dalawang oras. Kapag nakilala ang *alpabeto* ó mga letra, ay nalalaman na ang pagbibigkás.

T. ¿Isang wikang likhâ'y di nangangailangan ng̃ isang tanging pagsasaulo na lubhang mahirap.

S. Isang pagsasaulong di lubhang maigi, ay sapát na sa pag-aaral ng̃ Esperanto, sapagká't ang wika'y hindi binubwo ng̃ mga salitang kataka-taka na kinathâ sa sarili. Ang mga ugát niya'y kinuha sa lahat ng̃ wikang natatatag, ayon sa kanilang pakikipagsangunian. Isang ugát na tumutukoy sa tatlong wika, ay itinatangi sa isang ang kinapapalamnán ay dalawa. Dito'y walang linikhâ kundi ang *mecanismo* ng̃ *gramátika* at ang pagguugnáy ng̃ mga salita.

T. ¿Paano ang pangyayari na mapaunti ang *Gramátika* sa *labing-anim* na alituntunin?

S. Ang kahanga-hangang pangyayaring ito ay ukol sa katalinuhan ng̃ Dr. Zamenhof; at kaniyang nakamtan sa paghahanay-hanay niya sa sarili ng̃ di mabilang na mga wika. Ang *Gramátika'y* parang namwo sa kaniyang mga kamay. At sa katunayan; ¡ilang walang katuturáng bagay ang napapalamán sa lahat ng̃ ibang mga wikang buháy ó patáy! Ang Esperanto'y walang tinagláy lamang kundi ang kahigpitan at tunay na kinakailangan sa paghahaka ng̃ pag-iisip ng̃ tawo.

Sa Esperanto ay walâ kundi isang *articulo definido*, LA, sa lahat ng̃ mga *género* at mga *número*. Ang *articulo indifinido* ay walâ. Lahat ng̃ *sustantibo* ay natatapos sa O, lahat ng̃ *adjetivbo'y* sa A, ang mga *verbo'y* sa I, at ang mga *adberbio'y* sa E. Anim na *terminacion* ay sukat na sa pag-uugnáy ng̃ alin mang verbo sa kaniyang *tiempos simples: presente*, AS, *pretérito* IS, *futuro* OS, IMPERATIVO at *sustantivo* U, *condicional* US. Sa pamamagitan ng̃ anim na *participio*, tatlong *activo* na gaya nito, *presente* ANT, *pretérito* INT, *futuro* ONT; tatlong *pasivo* AT, IT, OT, ay binubwo ang mga *tiempos compuestos* at ang *pasiva*, ng̃ lahat, bukod ang mga *tiempos de obligacion*, at ng̃ isang *verbo auxiliar*, ESTI. Sa Esperanto ay walâ na isa man lamang na *verbo irregular*.

Kaya, sa ugát PAROL' ay binubwo; PAROLO, *salita*; PAROLA, *sumalita;* PAROLI, *magsalita;* PAROLE, *papagsalitain*.

Ang kabwoang lubos ng̃ verbo ay nakikilala sa pamamag-itan ng̃ isang N, at ang *plural* ay sa isang J, na binibigkás na Y. MI AMAS MIAN PATRON KAJ MIAJN FRATOJN. *Iniibing ko ang aking amá at ang aking mga kapatid*.

T. Ang kabagayán nga'y lubhang matalino, datapwa't ¿di kailangan, kahit kaonti, ang pagkakaalám ng̃ di mangabilang na ugát?

S. Hindi, sapagka't ang Esperanto'y nagtatagláy ng̃ isang kahanga-hangang paraan, na pumuputol sa karamihang panig ng̃ mga ugát. Gayon nga ang pag-gamit ng̃ mga *afijo* at ng̃ mga salitang pinag-ugnáy-ugnay.

Kaya, ang *subfijo* IN, ay ginagamit sa pagbwo ng̃ *femenino* ng̃ mga *nombre*, at nagpapagaang lubos sa pagsasalita ng̃ ibang maraming ugát. Sa PATR-O, *ama*; PATR-IN-O, *iná*; sa FRAT-O, *kapatid na lalaki*; FRAT-IN-O, *kapatid na babayi*.

Digitized by Google

Ang *subfijo* AR, tumutukoy ng katipunan. Sa ARB O, *kahoy*; ARB-AR-O, kakahuyan; sa VORT-O, *salita*; VORT-AR-O, *diccionario* ó *abakada.*

Ang *prefijo* MAL, tumutukoy ng kaiba. Sa BONA, *mabuti*; MALBONA, *masama;* sa AMO, *pag-ibig*; MALAMO, *magtanim*; sa SUPRE, *itaas*; MALSUPRE, *ibabá.*

At sa *prefijo* BO, ay matatawag ang mga kamag-anak na kung tawagin ay *afinidad.* Sa FILO, *anak na lalaki*; BOFILO, *manugang na lalaki;* sa FILINO, *anák na babayi*; BOFILINO, *manugang na babayi.*

Mga gaya nito'y nagtatagláy ang Esperanto ng isang mga tatlong pwong *áfijo,* at sa ganito'y maaaring makapagsaysay ng boong kainaman at lubos na katwiran, kahit ang mga lalong dalisay na katutubo ng pag-iisip.

T. At tungkol sa pagbibigkás ¿ paano naman kaya ang kadalisayan? ¿Di mangyayari ay gaya ng sa latín, kaya nga't, kahit nalalamang mabuti ng sino man, ay di makilala kung tunay ngang latín, kapag nariinig salitain sa isang dayuhan?

S. Ito ang lalong mainam. Ang kadalisayan ay nagbubuhat sa mga alituntuning sarili ng pagbibigkás na tagláy ng Esperanto para sa lahat ng mga nación. Sa latín ay ang nangyayari'y kakaiba; bawa't bayan ay mayroong sadyáng alituntunin, na, upang maayon sa kaniyang sariling wika, ay nalalayóng bwong-bwo sa mga karamihan. Kapag ang isang wika, sa halimbawa'y ang francés; ay mayroong mga alituntunin sa pagbibigkás, sa alituntuning ito'y susunod ang lahat ng ibig na magaral, at hwag sabihing maalam ng francés yaong hindi marunong bumigkás na gaya ng mga francés, sa makatwid, gaya ng sa alituntunin ay itinuturo. Gayon din, naman nga, ang sukat mangyari sa Esperanto. At walâ ngang lalong madalí kundi ang ganitong kadalisayan. Malinaw na katotohanan ang ibinigáy ng mga francés na napasa Rusia, ng mga alemán na napasa París at ng mga búlgarong napasa Inglaterra, na kahit di naaalaman ang mga wika sa mga naturang bayan, ay nangakipag-alam sa mga esperantistang lubhang matalino.

T. Tunay; datapwa't ang wikang ito'y di magkakaroon ng lubhang kapakinabangan hangang di natatatag sa boong panig ng sangsinukob. Kung gayon ay pagaaralang ko.

S. ¡Lubhang mainam na paghahaka! Kung ang bawa't isá sa mga kinapál ay magkaroon ng gayóng akalâ, hindi malalao't lalaganap sa boong bilog ng mundo ang bagong wikang kakatulungin. Walâ mandin mainam na tugóu gaya ng sumusunod: Yayamang ang Esperanto ay lubhâ ng kilala, sa makatwid, ay mayroong nang nakasusulat at nakapagsasalitá sa lahat ng nación ng mundo, magbuhat sa Suecia at Noruega, hangang América at Hapón; yayamang mayroong mga *Anuario* at *Katálogo* ng esperantista; kapisanang mapagsasangunian ng kalahatan, na mangyayaring magamit na lubhâ ang wikang kakatulungíng Esperanto; at gayon din na ang isang katatagáng bilang ng mga mangangalakal ay nakapagbilihan ng kalakál sa pamagitan ng Esperanto, at di nagkulang ng isang nakasulat ng isang aklát, na linimbag sa Bohemia at sinulat upang magamit ng kalahatán, sapagka't sa boong pook ay lumaganap upang mabasa dahil sa isinawikang Esperanto; ang lalong mabuti at dalisay, ay samantalang ang kapakinabangáng lubós ay lumalagó, ay palaganapin naman ang bagong wikang iyán sa boong sangsinukob. Kaya ngâ, dapat akong mag-aral ng Esperanto at pagpunyagian ng boong kaya upang madaling lumaganap.

Sa ganitong paraan, sa isang halagang di lubhang malaki, na *dalawang piso* isang taon, ay nasa kanilang kapamahalaan bwan-bwan, ang isang Revistang linilimbag sa wikang Esperanto, bukod sa natatamong kagaanan ng mga naanib, na makatatagpô ng mga paraan at balita sa kanilang pakikipagsanguniang kinakailangan, ó ng sa *sport.*

Doon sa mga tawong nagkakaroon ng nais at punyagî dahil sa isang wikang kakatulangin, lalong-lalo na nga, ang sa hinaharap, na kung tawagi'y Esperanto, hinahandugan namin ng mga sumusunod na balita:

Natatatag sa Maynila ang isang kapisanang malaki na tinatawag na *Filipina Esperanta Asocio* na ang kaniyang tanging hangad, ayon sa kaniyang pamagát, ay palaganapin ang Esperanto sa boong Sangkapuluan. Upang masunod ang mga gugol sa nais niya'y kailangan, gumugugol ang mga kaanib sa isang mababang halagang *dalawang piso* isang taon. Kaya't sa kaniya'y makaaanib ang lahat ng tawo na walang itinatanging kalagayan, kahit ano ang kaniyang hanap-buhay. Sa kabilang dako, bukod sa makararagdag sa butil na buhangin sa pagtatayó nitong dakilang kabahayán na magsasalilong sa kaniyang malabay na bubóng sa lahat ng mga bayan sa Sangtinakpán, tantangapin ng bawa't kaanib ang isang *annariong* kinapapalamnán, kahit kaunti, ng mga panukalang naganáp ng kapisanan, at ang bilang ng lahat ng kaanib, ng tinitirhán at ng hanap-buhay; at sa bwan-bwan itong pahayagan.

Digitized by Google

100,000 members of the Vjestnik Znanija, Russia

are having their official organ printed in Esperanto and Russian.

First issue just to hand.

EXTRACT FROM EDITORIAL PAGES

Kiam naskiĝas nova perioda presorgano, tiam mem aperas la demando, ĉu sufiĉe matura estas jam ĝia neceseco. Kaj respondon al tiu ĉi demando oni ne devas vidi en tiuj "vortoj" de espero, per kiuj ordinare sin trankviligas redakcioj mem,—la "vivo" do poste senkompate rompas tiujn ĉi esperojn, pruvante la tutan erarecon de esperoj, turnitaj al abonantoj, kiuj povos garantii ekzistadon de ĵurnalo. Tiun ĉi demandon, nature, devus meti antaŭ si ankaŭ la redakcio de "Espero" antaŭ la konsento pri entrepreno de eldonado de tiu ĉi ĵurnalo, cedante al petoj de kelkaj konataj esperantistoj kaj de multaj legantoj de "Vjestnik Znanija" ("Kuriero de l'Scienco,") favorantaj al ideo de l'esperantismo.

Sed la stato de nia ĵurnalo estas iom alia. Turmentanta, ofte eĉ minaca por aliaj, demando pri nombro de estontaj abonantoj ne ekzistas por "Espero." Apogante sin sur fortaj ŝultroj de "V. Zn.," nia juna organo povas kuraĝe rigardi en la okulojn de l'estonteco. Eĉ se "Espero" tute ne havos abonantojn, ĝi tamen povos eliradi, ĉar ĝi havas centmilojn da legantoj, kiuj trovados ĝin sub la gastama kovrilo de "V. Zn.," donanta al siaj abonantoj "Esperon" senpage.

Tiuj ĉi ekskluzive favoraj kondiĉoj liberigante la Redakcion de ŝarĝo de zorgoj pri materiala bonstato de l'ĵurnalo, samtempe metas sur nin ankaŭ grandegajn devojn antaŭ niaj legantoj.

Havante celon ekvarbi en unu fojo al esperantismo preskaŭ cent mil personojn, kiuj estas nun legantoj de "V. Zn.," kaj ne forgesante, ke tiu ĉi varbo devas esti iom deviga, ni tute konscias tiun moralan respondecon, kiu por ni estas ligita kun tio ĉi. Kaj ni eĉ unu minuton ne pripensus, se la afero celus nur konatigi kun esperanto kiel eble plej multajn homojn kaj altiri ilin en la flankon de grandaj, noblaj ideoj de l'esperanto. Sed tie ĉi la problemo estas iom pli malsimpla.

Efektive, ĉu la abonantoj de "V. Zn" en plej granda parto tute nekonataj kun esperanto kaj tial ne povantaj deziri ellerni tiun ĉi lingvon ne havas rajton demandi nin, kial ni proponas al ili ricevadi "Esperon"? Ĉu ne estus pli bone doni al ili anstataŭ tio ĉi ion alian? Konsentu, amikoj de esperanto. ke en tiu ĉi akre metita demando estas sentata tute natura, kvankam, povas esti, eĉ egotista pretendo. Respondi al ĝi, montrante sole la noblecon de idealoj de l'esperantismo, altecon de ĝiaj celoj kaj purecon de intencoj, oni ne povas, ĉar tie ĉi sentata estas kaŝita konscio de certa rajto postuli materialon por legado en lingvo, komprenebla por abonanto.

Por ni tia pretendo ne estas neatendita, kaj ni, kompreneble, povas al ĝi tute kontentige respondi, ke la abonantoj de "V. Zn." ricevas "Espero" ne kiel parton de tiu materialo, kiu estis donata al ili ĝis nun, sed krom ĉio.

Tiel, la materiala flanko de l'problemo pri deviga propono de "Espero" al la abonantoj de "V. Zn." foriĝas, kaj ni staras nun rekte antaŭ la ideo mem de eldonado de esperanta ĵurnalo, kiu estas proponata al personoj, kies la plej granda parto tute ne konas esperanton.

Ĉu estas tiu ĉi ideo nevenkebla por kritiko? Alivorte, ĉu ni havas esperon trovi por "Espero" tian kvanton da legantoj, kiu pravigus grandegajn elspezojn por ĝia eldonado?.

Kaj ni, neŝanceliĝante, respondasjes, ni havas fortikan kredon, ke baldaŭ plej granda parto de legantoj de "V. Zn.," fariĝos ankaŭ legantoj de "Espero." Sed por tio ĉi estas necese, ke ne sole rusaj, sed ankaŭ esperantistoj de la tuta mondo plene konsciu la gravecon de kreo de tia organo de l'esperantismo, kiu havas cent milojn, kaj poste eĉ pli, da legantoj en unu nur lando. Memoru, vi, ke tiuj ĉi legantoj aperas el nombro de plej bonaj homoj, plenaj de l'avida soifo de la scio kaj pretaj porti la kulturon tien, kie ĝin oni bezonas plej insiste. Tiu ĉi cent mil animigitaj de l'plej bonaj idealaj homoj prezentas tian grandegan forton, kiu estas kapabla meti la ideojn de l' esperantismo sur neatingitan ĝis nun altecon kaj krei por ĝi fortikan fundamenton en la konscio de l'maso.

* * * *

Digitized by Google

A Letter from S-ro Paul Berthelot

Written from Montevideo, Uruguay, in February, from whence he goes to Peru, en route to the Philippines.

Montevideo, Februaro, 1908.

Antaŭ ol foriri al la Nordo de Brazil-lando, mi deziris revidi la agrablajn bordojn de la Rio-de-la-Plata, la Parana-Guassu, la Rivero-granda-kiel-Maro, kiel diris la praenlanduloj. Mi profitis por tio la monatojn januaro kaj februaro, kiuj estas vere iom varmaj en Rio-de-Janeiro, sed tre agrablaj en Montevideo. Tial mi datumas tiun ĉi korespondaĵon el la beleta ĉefurbo de Orientala Respubliko kiun mi baldaŭ definitive forlasos por aliaj teroj. Sed ne nur la deziro someradi ĉi tie min tiris al tiuj bordoj: oni rakontadis, ke prepariĝis en Arĝentina Respubliko gravaj revolucioj, teruraj militadoj, k. t. p., kaj jam flugis nubo da reporteroj, ĉiam avidaj de informoj sensaciaj; mi do esperis povi sendi al tiu jurnalo interesajn novaĵojn (la homoj sin precipe interesas je la aliulaj malfeliĉoj) por ĝia ĉiam kreskanta legantaro. Malfeliĉe—feliĉe ja—nenio pasis preter sendanĝera fanfaronado. Unue la polico (kian dramverkon oni farus per amerika policestro!) la polico eltrovis teruran anarhistan komploton, kun bombardego, dinamito kaj la tuta infero. Sed la eltrovo estis tiel ridinde aranĝata ke neniu ĝin fidekredis, kaj oni devis forlasi ĉiujn arestitojn. Dume, estis ĉikanoj inter la prezidanto de la Respubliko kaj la Parlamento. Tiu ĉi, kiu devas sidi nur 5 monatojn ĉiujare, jam daŭris pli ol unu jaron kaj ne volis starigi la jaran buĝeton..., ludeto por malkontentigi la prezidanton. Tiu lasta perdis la paciencon kaj antikonstitucie forpermesis la deputataron kaj ĉlosis per militara forto, *manu militari*, la parolaĉejon! Mi devas diri ke, de kelkaj monatoj, nur tre malmultaj honorinduloj kunvenis en la kunsidoj, tiamaniere ke neniam la kvorumo, la leĝe sufiĉa nombro estis atingebla. Kiam ili sciis, ke fermita estis la ejo, ĉiuj volis kunveni: stranga emo al kontraŭeco! Sed ili ne sciis trovi la Pilkludejon historian. Poste ili vokis al la popolo; sed la popolo jam de longe taksas ilin je iom malpli ol nenio. Vane mi promenis tra la popolaj kvartaloj, mi ne notis eĉ la plej malgrandan nekvietecon. Tiuj, al kiuj mi parolis pri tio, indulge ridetis. Neeble estas perdi ĉiun moralan forton pli definitive ol faris la arĝentina estraro. Pasis la tempo de la politika konfido. Mi vidis en la stratoj konatan kaj faman politikulon de pasintaj tempoj, generalon Roca, la ĉefan kontraŭulon de la nuna prezidanto. Dum la gazetvendistoj kriegis lian areston kaj ekzilon, li trankvile promenis inter la popolo aferokupata, indiferenta je la fuŝaĵoj, kaj neniu eĉ lin rekonis... *sic transit*...

Esperantaj aferoj ĉiam en la sama stato: kelkaj samideanoj izolataj, plenaj je entuziasmo sed senfortaj kontraŭ la ĝenerala indiferenteco. Mi vizitis la Direktoron de la Instituto de komerco, str. Cangallo 1156, kiun oni diris al mi favora al nia afero. S-ro Léon Bugnot estas tre bone inklinita por nia helpi. Li proponas siajn salonojn por fari kursojn... sed ne estas profesoro, kaj ne estas kredeble ke kurso pagata sukcesus bone. Kiel mi jam vidis je mia unua vojaĝo, tiu lando estos unu el la lastaj esperantistigotaj.

Montevideo, ĉiam paca, ĉiam trankvila. Kiam mi pensas, ke en Eŭropo ni imagas tiujn landojn, kaj precipe Urugvajon, kiel fokusojn de konstanta revoluciado! Ne estas kredeble ke, antaŭ kvar jaroj, regis ĉe tie terura militado, tiom ĉio estas kvieta, paca, trankvila. Oni sentas, ke neniam revenos tiaj okazoj. "Nia popolo, diras al "mi komercisto, estas nun tro sperta por "sin levi armata je l'voko de ia *candillo*, "politika estreto ajna. Se iam ĝi ribelos, "tio estos por ĝiaj propraj interesoj, kiam "ĝi kredos povi mem ilin zorgi."

Dum mia pasado en ĉi tiu urbo, mi havis la plezuron ĉeesti en kunveneto de la grupo Esperantista. La delegito Urugvaja al la Kembriĝa kongreso, S-ro Henriko Muñoz rakontis al ni siajn kongresajn impresojn, la neforgeseblajn scenojn viditajn, la mirindan organizadon de la afero, la koran akceptadon de niaj anglaj samideanoj, la amindecon kaj afablecon de nia majstro kaj... la deziron vidi la proksiman kongreson en Dresdeno. Mi notas la rimarkindajn progresojn faritajn en la elparolado. Oni decidis ke malfermiĝos speciala kurso por fraŭlinoj sub la directado de F-ino Dolores Carrió kiu mirinde rapide akiris majstrecon en la idiomo. Malrapide, sed certe antaŭeniras la afero, ĉiam kondukata de la senlaca Charrier.

Eble mi neniam revenos ĉi tien, ĉar mi uun pasos Perulanden... Stranga sorto de vojaĝanta esperantisto: ĉiuloke trovi novajn amikojn tuj forlasotajn sen espero de revido... Eble en ia kongreso? Kiu scias!

—*Esperanto.*

Digitized by Google

FAKO DE LA LERNANTOJ

"La Esperanta Instruisto" — Esp.-Hisp'n: Luis Llanso.

Did he write to you?	Ĉu li skribis al vi?	Escribió él á Vd?
You ought to write to her.	Vi devus skribi al ŝi.	Vd. debía escribir á ella.
Can you sing?	Ĉu vi povas kanti?	Puede Vd. cantar?
Where's the letter?	Kie estas la letero?	Donde está la carta?
Who sent it to you?	Kiu sendis ĝin al vi?	Quien se la mandó á Vd?
Why did you speak to him?	Kial vi parolis al li?	Porque le (á él) habló Vd?
When will he come?	Kiam li venos?	Cuando vendrá él?
That's my pen.	Tiu estas mia plumo.	Esa es mi pluma.
These books are yours.	Tiuj ĉi libroj estas viaj.	Estos libros son vuestros.
He'll come to-morrow.	Li venos morgaŭ.	El vendrá mañana.
They have changed their address, haven't they?	Ili ŝanĝis sian adreson, ĉu ne?	Ellos cambiaron su dirección, verdad.
They did not find the book, did they?	Ili ne trovis la libron, ĉu jes?	Ellos no encontraron el libro, verdad?
She had the jewels, had she not?	Ŝi havis la juvelojn, ĉu ne?	Ella tiene las joyas, no es asi?
She had not received the telegram, had she?	Ŝi ne estis ricevinta la telegramon, ĉu jes?	Ella no recibió el telegrama, es asi?
You will not send the letter, will you?	Vi ne sendos la leteron, ĉu jes?	Usted no enviará la carta, es cierto?
He and she will stay in Paris one or two weeks, will they not?	Li kaj ŝi restos en Parizo unu aŭ du semajnojn, ĉu ne?	El y ella permaneceran en Paris una ó dos semanas, no es cierto?
I believe that you are an Esperantist, are you not?	Mi kredas, ke vi estas Esperantisto, ĉu ne?	Creo que es Vd. esperantista, no es asi?
He is not a Londoner, is he?	Li ne estas Londonano, ĉujes?	El no es londonense, verdad?
You're hungry, are you not?	Vi malsatas, ĉu ne?	Está Vd. hambriento, verdad?
I cannot speak German.	Mi ne scias paroli Germane.	Yo no sé hablar el aleman.
It is a difficult language.	Ĝi estas malfacila lingvo.	Es un idioma dificil.
I will begin to study Esperanto.	Mi komencos studi Esperanton.	Comenzaré á estudiar esperanto.
It is a very easy language.	Ĝi estas tre facila lingvo.	Es un idoma muy fácil.
Did you meet him?	Ĉu vi renkontis lin?	Le encontró Vd?
I quite forgot it.	Mi tute forgesis ĝin.	Lo había olvidado por completo.
I can't in the least understand why he is here.	Mi tute ne povas kompreni, kial li ĉeestas.	Yo no puedo en manera alguna comprender por que está él aqui.
He must know that we do not care to meet him.	Li certe scias, ki ni ne volas renkonti lin.	El seguramente sabe que no queremos encontrarle.
I think that he was surprised to see you here.	Mi pensas, ki li estis surprizita vidi vin tie ĉi.	Yo creo (pienso,) que el se sorprendió de ver á Vd. aqui.
I promised my mother that I would do it.	Mi promesis al la (mia) patrino, ke mi tion faros.	He prometido á mi madre que lo haré.
What do you now advise me to do with her?	Kion vi nun konsilas ke mi faru pri ŝi?	Que me aconseja Vd. ahora, que haga con ella?
He always says one thing and means another.	Li ĉiam diras ion kaj intencas ion alian.	El siempre dice una cosa y tiene intención de decir otra.
Do you know where I have put my spectacles?	Ĉu vi scias, kien mi metis miajn okulvitrojn?	Sabe Vd. donde puse mis anteojos?
I think that I saw them on a shelf in the library.	Mi kredas, ke mi vidis ilin sur breto en la libro ĉambro.	Creo que los ví sobre un estante de la librería.
I am afraid that the servant has taken them upstairs.	Mi timas, ke la servistino forportis ilin supren.	Temo que la criada los haya llevado arriba.
Show me the picture that you bought yesterday.	Montru al mi la bildon, kiun vi aĉetis hieraŭ.	Enseñeme el cuadro que compró Vd. ayer.

Digitized by Google

If you will be good enough to stand here you will see it well.
Se vi bonvolos stari tie ĉi, vi ĝin vidos klare.
Si Vd. quiere estar de pie aqui, lo verá bien.

I should like to know at once how much my son owes you.
Mi volus sciiĝi tuj, kiom mia filo ŝuldas al vi.
Yo quiero saber enseguida cuanto debe mi hijo á Vd.

Will go skating with us to-morrow if the frost lasts?
Ĉu vi iros gliti kun ni morgaŭ, se la frosto daŭros?
Irá Vd. á patinar con nosotros mañana si la helada dura?

I should like to go, but unfortunately I am leaving to-morrow by an early train.
Mi volus iri, sed malfeliĉe, mi foriros morgaŭ per frua vagonaro.
Yo quisiera ir pero desgraciadamente saldré mañana en uno de los primeros trenes.

I could not find your friend, or I would have brought him.
Mi ne povis trovi vian amikon, alie mi estus lin kondukinta.
No pude encontrar á su amigo, de lo contrario lo hubiera traido conmigo.

You will have to do it some other way after all.
Vi tamen devos fari ĝin alimaniere.
Vd. sin embargo deberá hacerlo de cualquier otro modo.

Do you not see that I was quite right about that?
Ĉu vi ne vidas, ke mi estis tute prava pri tio?
No ve Vd. que yo tenía toda la razón en aquello?

You have asked me a rather difficult question; I am not in a position to answer it.
Vi demandis de mi ion iom malfacilan; mi ne povas respondi (solvi) ĝin.
Me ha preguntado Vd. una cosa algo dificil; yo no puedo contestarla.

Your friends are very bad-tempered; they are constantly quarrelling from morning to night.
Viaj amikoj estas tre malbonhumoraj; ili konstante malpacas de mateno ĝis nokto.
Sus amigos están muy mal humorados; están riñendo constantemente, de la mañana á la noche.

His constitution is naturally robust; he is very energetic, but he has been working too hard.
Lia konstitucio estas nature fortika; li estas tre energia, sed li tro laboradis.
Su constitución es naturalmente robusta; (el) es muy enérgico, pero ha trabajado demasiado.

The train by which he will come does not stop here; he must go on to the next station and take a conveyance to the village.
La vagonaro, per kiu li venos, ne haltas tie ĉi; li devas iri ĝis la proksima stacio kaj preni veturilon al la vilaĝo.
El tren en el que vendrá el, no para aqui; debe ir hasta la proxima estación y tomar un carruage hasta el pueblo.

The book has not yet come to hand; my friend called yesterday and told me it had gone astray in the post.
La libro ne ankoraŭ estas ricevita; mia amiko venis hieraŭ kaj diris al mi, ke ĝi perdiĝis en la poŝto.
El libro no ha sido recibido todavia; mi amigo vino ayer y me dijo que se había perdido en el correo.

The weather looks very unsettled; I fear that I shall have to put off my journey until next week.
La vetero ŝajnas tre ŝanĝema; mi timas, ke mi devos prokrasti mian vojaĝon ĝis la venonta semajno.
El tiempo parece muy variable; temo tener que aplazar mi viaje hasta la proxima semana.

All the hotels are full on account of the Exhibition; it is impossibie to get a bed; I don't know what to do.
Ĉiuj hoteloj estas plenaj pro la Ekspozicio; estas neeble lui liton; mi ne scias kion fari.
Todos los hoteles están llenos á causa de la exposición; no es posible alquilar una cama; no se que hacer.

I quite forgot to take my umbrella; it has been raining all day, and I am wet to the skin.
Mi tute forgesis preni mian ombrelon; pluvadis la tutan tagon, kaj mi estas malseka ĝis la haŭto.
Me olvidé de tomar mi paragua; ha llovido todo el dia y estoy calado hasta los huesos, mojado hasta la piel.

The Museum is closed; there is no admission to-day; it won't be opened until next Thursday morning at 10 o'clock.
La Muzeo estas fermita, oni ne povas eniri hodiaŭ; ĝi ne estos malfermata ĝis la venonta Jaŭdo matene je la deka horo.
El museo está cerrado; no se puede entrar hoy; no estará abierto hasta el proximo jueves por la mañana, á las diez.

Put all these things in one parcel for me; you need not send them; I'll take them in my carriage.
Metu ĉiujn ĉi objektojn en unu pakajon por mi; ne estas necese, ke vi sendu ilin; mi prenos ilin en mia veturilo.
Ponga todos estos objetos en un paquete para mi; no es necesario que lo mande; los llevaré en mi coche.

Digitized by Google

Amikemaj Birdoj—Pájaros Amigos

En la popolozaj ĝardenoj de la Tuileries antaŭ nelonge, mi vidis maloftan
En los populosos jardines de las Tuileries no ha mucho, vi un raro

ekzemplon de familiareco inter homo kaj la plumozaj gentoj. Unu maljunulo, tre
ejemplo de familiaridad entre el hombre y las aves. A un viejo muy

malriĉe vestita, estis vidata ĉiutage, vokanta birdojn en la arboj kaj domoj
pobremente vestido, se le veia diariamente llamando á los pájaros de los árboles y casas del

ĉirkaŭe. Ĉe lia voko, kolomboj, paseroj, turdoj, kaj aliaj birdoj venis flugante.
alrededor. A su llamamiento palomas, gorriones, tordos, y otros pájaros acudían volando.

Ili flugetis ĉirkaŭ lia kapo haltis sur lia ĉapelo sur liaj ŝultroj kaj brakoj,
Revoloteaban alrededor de su cabeza se detenian sobre su sombrero sobre sus espaldas y brazos,

kaj sidadis tie, karesantaj lin. Li ne nutris ilin, almenaŭ videble, kaj
y se posaban alli acariciandole. El no les daba de comer al menos visiblemente, y

kiam, post ioma tempo, li estis sufiĉe ĝuinta ilian societon, per
cuando, despues de algun rato, se habia solazado suficientemente de su compañia, con

man-gesto li forsendis sian kortegon, kaj ĉiuj forflugis kviete
un ademan despedia á su corte y todos se alejaban volando tranquilamente

ĉe la signalo. Ili ver̂ajne bezonis nenion de li, krom amikeco;
á su señal. Ellos evidentemente nada necesitaban de el, como no fuera amistad;

kaj, liaparte, li ne faris tion por mono, sed pro sia propra temp-
y él por su parte no hacia aquello por dinero, sino por su propio pasa-

pasigo, kaj kiam la "akcepto" estis finita, li foriris inter la popolamaso,
tiempo, y cuando la "recepción" habia acabado, se marchaba por entre la multitud,

kiu ŝajnis tute kutiminta je la vidaĵo.
que parecia ya acostumbrada al espectáculo.

ESPERANTO-
HOTEL DE ★ FRANCE
KONSULEJO

HOTEL DE FRANCE, ESCOLTA
Centrally located : : : :
All modern conveniences

NEW HOTEL ORIENTE, INTRAMUROS
First Class Cuisine

NOTICE
As a convenience to our patrons, meal tickets sold at the two above hotels will be honored in either.

La Granja, Trinidad, Benguet
The summer resort of the Philippines

SUB-POSTSIGNOJ ESPERANTO
speciale eldonitaj por la F. I. poŝtsignoj.

Tri koloroj: VERDA, RUĜA, BLUA.
harmonigas kun la koloroj de la oficialaj postsignoj

LA PLEJ ORIGINALA PROPAGANDILO

FILIPINA INSULARO ONI PAROLAS EN ESPERANTO 2 SPESDEKOJ 2

FILIPINA INSULARO ONI KORESPONDAS EN ESPERANTO 4 SPESDEKOJ 4

500 ekzempleroj - - - - 50 centavoj.
Sin turnu al S-ro W. H. CASE
(La Redaktoro "Fil. Esp.") Box 326, Manila.

ESPERANTO BOOKS AT EDGAR'S

Digitized by Google

PHILIPPINES ESPERANTO ASSOCIATION.—Founded July, 1907.

HON. PRESIDENT: Dr. L. L. Zamenhof. PRES.: Mr. W. D. Smith, (Bureau of Science). VICE-PRES.: Dr. Felipe Zamora. VICE-PRESIDENTS EX-OFICIO: Dr. H. W. Yemans, M. D., U. S. A. Mr. Charles S. Banks (Bureau of Science). Mr. Charles R. Cameron, Supt. of Schools, Zamboanga, Mr. E. A. McClellan, Mr. G. Flores, Mr. L. A. Jennings, Baybay. EXECUTIVE COMMITTEE: The President, Messrs. W. H. Case (Editor *F. E.*) S. Garcia Roxas, W. W. Weaver, and Sec.-Treas. (Miss F. Zamora.)

Konsul: Mr. I. Arnalot — Instructor Mr. E. A. McClellan — Representative Agent Mr. Antonio Gonzalez.

LIST OF MEMBERS, MAY, 1908.

PHIL. ESP. ASS'N.

1 Dr. H. W. Yemans
2 Mr. W. W. Weaver
3 Mr. W. H. Case
4 Mr. A. R. Tuohy
5 Mr. W. Crozier
6 Mr. S. Garcia Roxas
7 Mr. W. D. Smith
8 Mr. Cecil Cosper
9 Mr. G. C. Dobson
10 Mr. W. J. Crampton
11 Mr. C. H. Noronha
12 Mr. M. Goodman
13 Mr. O. J. Madsen
14 Mr. C. H. Cady
15 Mr. M. A. Torres
16 Dr. Felipe Zamora
17 Miss Felicidad Zamora
18 Miss Trinidad Zamora
19 Miss Margarita Zamora
20 Miss Maria Paz Zamora
21 Miss Maria Paz Arguelles
22 Mr. E. Z. Putman
23 Mr. F. V. Freire
24 Mr. John F. Mangels
25 Mr. C. W. Ney
26 Mrs. C. W. Ney
27 Major Thos. L. Hartigan
28 Mr. Raymond Hartigan
29 Mr. J. Courtney Hixson
30 Hon. Cameron Forbes
31 Mr. Alfonso Velasco
32 Mr. I. Arnalot
33 Mr. Hermenegildo Cruz
34 Mr. T. C. Kinney
35 Mr. A. F. Ferguson
36 Mr. Leon Almeda
37 Mr. Horace J. Dickinson
38 Mr. Roy H. Gearhart
39 Mr. W. Dederick
40 Mr. Velear L. Minehart
41 Mr. Charles S. Banks
42 Mr. A. K. La Motte
44 Mr. E. B. Harris
45 Mr. James H. Bass
46 Mr. Joseph Oberlin
47 Mr. Philip C. Whitaker
48 Mr. A. E. Ongpin
49 Mr. F. L. Lutz
50 Mr. W. T. Williams
51 Mr. Prudencio Pascual
52 Mr. M. B. Burke
53 Mr. S. V. Derr
54 Mr. S. Nakamura
55 Mr. M. M. Celis
56 Mr. G. H. Rarey
57 Mr. Santiago L. Abillar
58 Mr. Pedro C. Roxas
59 Mr. Eustaquio C. Diaz
60 Mr. F. E. Braman
61 Mr. Geo. H. Diaz
62 Mr. James Kelly
63 Mrs. Ledyard
64 Mr. Luis Llanso
65 Mr. José L. Javier
66 Mr. N. C. Comfort
67 Dr. Y. K. Ohno
68 Hon. W. Morgan Shuster
69 Mr. Vernor H. Petre
70 Mr. Alberto Campos
71 Mr. Plácido Santiago
72 Mr. Agaton D. Beltran
73 Mr. Roberto M. Dy
74 Mr. L. D. Weeks
75 MANILA ESP. SOC. No. 1
76 Mr. Arcadio Arellano
77 Mr. Ceferino Caenio
78 Mrs. Anna R. Clifford
79 Mr. Sixto Nazario
80 Mr. Angel Borrel
81 Mr. Zoilo Villanueva
82 Dr. L. Viado
83 Dr. A. de Asis
84 Miss Natividad Almeida
85 Mr. Fernando Salas
86 Mr. Agustin Coruña
87 Mr. Pedro T. Torres
88 Mr. Juan Atayde
90 Mr. W. H. MacDonald
91 Mr. C. P. Jarman
92 Mr. W. R. Blanchard
94 Mr. Rosendo Santiago
95 Mr. T. B. Tolman
96 Mr. Vicente Guasch
97 Mr. C. N. Guertin
98 Mr. E. R. Koert
99 Mr. Juan Manahan
100 Mr. H. C. Luersson
103 Mr. Sixto Sandejas
104 Mr. Ramon Syyap
105 Mr. C. Rodriguez
106 Mr. John P. Quander
107 Mr. Honorio Lopez
108 Mr. W. M. Taylor
109 Mr. Leo J. Discher
110 Mr. W. A. Northrop
111 Mr. Norberto Rivera
112 Mr. F. Luling
113 Mr. A. Wuterich
114 Mr. A. V. Brodett
115 Mr. F. J. Brown
116 Mr. Manuel Espinosa
117 Mr. Eusebio Muyot
119 Mr. Bruno Adora
120 Mr. Francisco Abella
121 Mr. Benito Abreu
122 Mr. W. W. Hoadly
123 Mr. J. Carpi
124 Mr. José Puya
125 Mr. H. M. R. Rodman
126 Mr. P. Botelho
127 Mr. J. H. Mader
128 Mr. Maurice Kahn
129 Mr. Francisco Latorre
130 Mr. Pablo F. Avelino
131 Mr. J. G. Boor
132 Mr. Carlos Voigt
133 Mr. J. C. Abella
134 Mr. B. F. Urrutia
135 Mr. G. Catipon
136 Mr. José V. Javier
137 Mr. Vicente Villalobos
138 Mr. R. Tiedemann
139 Mr. Ugo Bolleno
140 Mr. H. Staub
141 Mr. Emilio Salazar
142 Mr. Mariano de Leon
143 Mr. J. M. Estrella
144 Mr. Lino S. Agustin
145 Mr. Chas. H. Stone
146 Mr. V. A. Acuña
149 Mr. J. Caballero
150 Mr. A. Ramos
151 Mr. Maximo Alejo
152 Mr. M. Tenorio
153 Mr. C. Hilario
154 Mr. Earl B. Morris
155 Mr. H. Clarke
156 Mr. A. A. Remigio
157 Mr. J. E. Sanda
158 Mr. S. M. C. Joseph
159 Mr. Frank H. Gore
160 Mr. C. Spaulding Sly
161 Mr. Ed. Sizer, Jr.
162 Mr. F. Praysler
163 Mr. H. Wursch
164 Mr. E. E. Allen
165 Mr. F. Agtarap
166 Mr. J. E. de Guzman
167 Mr. F. Gonzalez
168 Mr. A. G. Castillijo
169 Mr. Thos. Moss
170 Mr. C. C. Young
171 Mr. J. McIntosh
172 Mr. J. U. Longaker
173 Mr. Max Protzen
174 Mr. W. Keller
175 Mr. W. N. Ray
176 Mr. W. K. Jones
177 Mr. R. M. Woolley
178 Mr. B. A. Green
180 Mr. Ciriaco Nicolás
181 Mr. Perfecto N. Cruz
182 Mr. Luis Paredes
184 Mr. L. P. Fiege
185 Mr. José Calero
186 Mr. José S. Santos
187 Dr. Ariston Bautista
188 Mr. Carson Taylor
189 Mr. C. Mandelbaum
190 Mr. Adam D. Tanner
191 Dr. E. H. Ruediger
192 Mr. W. Schultze
193 Dr. R. F. Bacon
194 Mr. R. C. McGregor
195 Mr. Herbert S. Walker
196 Mrs. Lora S. Cass
197 Dr. E. C. Shattuck
198 Dr. José Albert
199 Mr. W. W. Young
200 Mr. Paciano Castro
201 Mr. Gustavo Maulini
203 Mr. Manuel Enriquez
204 Mr. Canuto Gimenez
205 Mr. Mariano Luna
206 Mr. Santiago A. Leaño
207 Major Robert Noble
208 Mr. L. S. Brown
209 Mr. I. Posner
210 Mr. W. E. Grosclaude
211 Mr. Feliciano Altonaga
212 Mr. Jos. Cawrenberg
213 Mr. Valentin Descals
214 Mrs. I. Arnalot
215 Mr. L. Arnalot
216 Mr. R. M. Mealley
217 Mr. Gabriel P. Flores
218 Mr. Diego Rodriguez
219 Mr. Emilio Cueto
220 Mr. Prudencio Garriz
221 Mr. John R. Edgar
222 Mr. James F. Connolly
223 Mr. H. C. Ruppenthal
224 Mr. Faustino Martires
225 Mr. Juan Gonzalez
226 Mr. Luis W. Dison
227 Mr. Barto Miranda
228 Miss Feliza Hizon
229 Mr. Amado Santos
230 Miss Soledad Dayrit
231 Miss Rosa Raymundo
232 Mr. Francisco Singian
233 Mr. Simeon Morales
234 Mr. Juan Munne
235 Miss Elena Lauchengco
236 Miss Felipa Lauchengco
237 Mr. Jorge Pineda
238 Mr. Benigno M. Gomez
239 Mr. H. Löwinsohn
240 Mr. M. V. del Rosario
241 Miss Mary Polk
242 Dr. W. E. Musgrave
243 Dr. P. E. Garrison
244 Dr. F. B. Bowman
245 Mr. M. T. Clegg
246 Dr. P. K. Gilman
247 Mr. R. Basa
248 Mr. T. H. Edwards
249 Mr. Albert J. Barnard
250 Mr. Joaquin Ruf Planas
251 Mr. Manuel P. Ibañez
252 Dr. R. E. L. Newberne
253 Mr. Basil G. Butler
254 Mr. D. L. Twomy
255 Mr. Honorio Samelo
256 Mr. Evaristo Cubos
257 Mr. Domingo Uichico
258 Mr. Domingo Borromeo
259 Mr. Cresenciano Baza
260 Mr. Deogracio L. Javier
261 Mr. H. D. Gibbs
262 Mr. W. D. Carpenter
263 Mr. A. B. Hoag
264 Mr. José E. Canseco
265 Mr. A. R. Sacramento
266 Mr. Serviliano Mendoza
267 Mr. G. A. Remigio
268 Mr. V. Flaviano
269 Mr. Pánfilo Lacónico
270 Mr. R. Aspillera
271 Mr. Ralph Steinacher
272 Mr. Andrés Garcia
273 Dr. R. B. Bean
274 Mr. John S. Potter
275 Mr. T. Bitterman
276 ESP. SCIENCA KLUBO
277 Capt G. A. Skinner
278 Mr. Clementino Chaves
279 Mr. F. E. Cofren
280 Mr. E. B. Christie
281 Mr. Charles R. Cameron
282 Mr. Otho Atkin
283 Mr. D. M. Oloroso
284 Mr. Antonio Buñag
285 Dr. R. T. Edwards
286 Mr. Patricio Perez
287 Miss Gorgonia Ilo
288 Mr. José P. Katigbak
289 Mr. Santiago Artiaga
290 Mr. E. H. Murphy
291 Mr. Stuart S. Harvey
292 Mr. Chas. C. Coleman
293 Mr. Gregorio C. Villegas
294 Mr. W. J. Manion
295 Mr. F. M. Luz
296 Mr. B. Remedios
297 Mr. Cayetano Rodriguez
298 Mr. Isidro Matias
299 Mr. Isidoro Gonzalez
300 Mr. Segundo Lopez
301 Mr. Carlos Lorenzo
302 Mr. Gabriel La O
303 Mr. Francisco Sevilla
304 Mr. Arturo Ilo
305 Mr. Isidro Alparas
306 Mr. Silverio E. Diaz
307 Mr. Fred. L. Pattison
308 Miss Rogelia Arguelles
309 Miss Amada Arguelles
310 Mr. Antonio Gomez
311 Mr. W. B. King
312 Mr. M. Molo Legaspi
313 Hon. F. M.a Guerrero
314 Mr. Lope K. Santos
315 Mr. A. M.a Rivero
316 Mr. Carlos Ronquillo
317 Mr. Ligorio Gomez
318 Mr. Manuel Lopez
319 Mr. Pedro Cabañgis
320 Mr. F. M. Snook
321 Mr. Amos E. Allen
322 Miss Esperanza E. Ros
323 Mr. Andrés Pastor
324 Mr. H. Otley Beyer
325 Gov. Jno. P. Finley
326 Miss Helen A. Florendo
327 Mr. Claudio Boada
328 Mr. Tereso L. Javier
329 Mr. W. A. Tener
331 Mrs. N. L. Cofren
332 Mr. J. R. Manners
333 Mr. J. L. Perrin
334 Mr. David Rines
335 Major H. B. Orwig
336 Mr. I. San Agustin
337 Mr. Rafael F. Morelos
338 Mr. Geo. W. Douglass
339 Lt. A. J. McDonald, P.S
340 Mr. José Nolasco, Jr.
341 Mr. Chas. A. Clark
342 Miss Carmen Romero
343 Mr. Henry Wise
344 Miss Rita Vera
345 ZAMBOANGA ESP. SOC.
346 Major Chas. H. Grierson
347 Mr. Simeon R. Bendaña
348 Mr. Edgar A. McClellan
349 Mr. Gregorio A. Arceo
350 Mr. Z. C. Collins
351 Mr Will. S Irey
352 Mr. Moisés V. Sansón
353 Mr. Henry Becker
354 Mr. Angel Ponce de Leon
355 Mr J M Noé
356 Mr. Ramon R. Ortiz
357 Mr. John Knox Arnold
358 Capt. L. E. Case, P.C.
359 Mr Luman A Jennings
360 Capt. G. T. Langhorne
361 Mr. Vicente Pacia
362 Miss A. de Ocampo
363 Mr. Manuel Franco
364 Mr. G. Avellanosa
365 Mr. F. M. Quimpo
366 Mr. Manuel Alcantara
367 Mr. J. P. Gallagher
368 Mr. Eugene C. Riva
369 Mr. P. A. Remigio
370 Mr. Everett M Stanley
371 Mr. Francisco Pamies
372 Mr. Luis Coma
373 Mr. Carlos Valls
374 Dr. H. J. Nichols, U.S.A.
375 Dr. Edgar King, U.S.A.
376 Mr. R. D. Fergusson
377 Mr. C. Ponce de Leon
378 Mr. Eduardo Gallego
379 Mr J. Monnier
380 Mr. Ferdinand Levy
381 Mr. Enrique Lopez
382 Mr. Joaquin Verdaguer
383 Mr. Robt. B Sabin
384 Mr. I. de Tobar
385 Mr. Roscoe L. Hall
386 Rev. I. B. Harper
387 Mr. C. M. Colton
388 Dr. David P. Barrows
389 Mr. Luis de Keyser
390 Mr. P. A. Weems
391 Mr. Jose Morales
392 Mr. W. E. Goode
393 Mr. Ed Schimming
394 Mr. R. F. Figueras
395 Mr. Ricardo Reyes
396 Mr. José Grey
397 Mr. P. T. Bustamante
398 Mr. M. de Ocampo
399 Mr J. H. Taylor
400 Mr. Amos G. Bellis
401 Mr. E. Valmas

Digitized by Google

En 3 minutoj vi povas gajni 20 Sm.

partoprenante la ludon de la Limeriko.

FILIPINA ESPERANTISTO
Majo

Detranĉu tiun kuponon kaj sendu ĝin kun via respondo.

Tiu ludo certe interesos ciujn Esperantistojn car ili povos ricevi monan premion da 50 frankoj, kiel rekompenco de triminuta pripensado.

KONDICOJ DE LA "LIMERIKO"

1.—Aldoni al la jenaj kvar versoj unu verson, kiu rimos kun la unua kaj havos la saman nombron da silaboj.

Juna filo en teatro
Iam diris al la patro:
"Kial kelkaj nur parolas?
"Ankaŭ mi babili volas

. . . . . .

2.—Sendi, kun tiu verso: *a*) sian nomon kaj plenan adreson; *b*) mandaton au postmarkojn po ₱0.50 fr. 1.25 (1 silingo, 1 marko, 50 spesdekoj); *c*) la kuponon kiu estas en la angulo de tiu ci teksto al

LA LIMERIKO
LIBRAIRIE DE L'ESPERANTO
15, rue Montmartre, Paris.

3.—Oni devos sendi la verson antau la fino de Junio. (Se du versoj estas egale bonaj, la unue alveninta ricevos la premion.)

4.—La jugistoj estos S-roj Gabriel CHAVET kaj PUJULA-VALJES.

5.—La plej bona verso ricevos monan premion da ₱20.

6.—La nomo de la gajninto estos publikigata ciumonate en tiu ci jurnalo.

The Cosmopolitan Furniture Co.

121 ESCOLTA 127

ESTA CASA ES LA QUE VENDE LA ÚNICA Y VERDADERA MÁQUINA PARLANTE; EL GRAFÓFONO "VICTOR"

SURTIDO CONSTANTE EN DISCOS
DESDE ₱1.60

CLARK & CO.

OPTICIANS

ALL FORMS OF LENSES MANUFACTURED : : :

EYES TESTED

76 ESCOLTA, MANILA
(WATSON BUILDING)

THE COOPERATION OF ALL INTERESTED IN THE ESPERANTO MOVEMENT IS INVITED.

₱2.00 PER ANNUM includes membership in the central association (Philippines Esperanto Association) as well as subscription to "Filipina Esperantisto."

This journal, published monthly, will keep you informed as to the progress of Esperanto in all parts of the world.

The Executive Committee, Philippines Esperanto Association,
P. O. Box 326, Manila.

Please enroll my name on the books of the Association and forward "Filipina Esperantisto" commencing with No..... I enclose ₱2.00.

Sírvase insertar mi nombre en el Libro de los Socios de la Asociación y mandarme el "Filipina Esperantisto" empezando con el Núm..... Incluyo ₱ 2.00.

Name .....

WRITE CLEARLY. *Postal Address* .....

Se invita la cooperación de todos los que simpatizan con el "Esperanto." **₱2.00 al año es la cuota** de Socio en la Asociación Central estando incluido en esto su derecho á la suscripción al "Filipina Esperantisto."

Esta revista que se publica mensualmente dará todos los informes acerca del desarrollo del "Esperanto" en todas las partes del mundo.

Digitized by Google

List of Members—Contd

402 Mr. Gerónimo Galiana
403 Mr. Emilio Boada
404 Mr. Leopold Falek
405 Mr. M. Plattring
406 Mr. V. Aldanese
407 Mr. J. M. Switzer
408 Mr. W. D. Malromates
409 Mr. Telesforo Chuidian
410 Mr. Carmelo Peñaflor
411 Dr. C. E. Freeman U.S A.
412 Mr. Manuel C. Grey
413 Miss Hazle de Lacey
414 Mr. F. E. Angelo
415 Mr. Geo. Patton
416 Mr. Ildefonso Agulo
417 Mr. Vicente Miranda
418 Mr. Cirilo M. Bayaya
419 Mr. Sinterio Mendoza
420 Capt. W. E. Thompson
421 Mr. Pedro Anuario
422 Mr. Feliciano Basa
423 Mr. Leoncio Liqueti
424 Mr. H. E Smith
425 Mr. Vicente Teeson
426 Hon. Macario Adriático
427 Miss Adel Dijamco
428 Mr. E. S Eby
429 Rev. J. L McElhany
430 Major J. D. Glennon
431 Mr. Vernon D. Gibson
432 Mr. D. A. Barretto
433 Mrs. E. S. v. Piontkowski
434 Mr. J. L. del Castillo
435 Mr. A. J. Cooper
436 Mr. Rafael Toralbo
437 Mr. J. W. Bellinger
438 Mrs Bellinger
439 Mr. W. W. Harn
440 Mr. V. de la Rosa
441 Mr. Jose de la Rosa
442 Mr F Zapanta
443 Mr. Eriberto Antonio
444 Mr. Antonio S. Agustin
445 Mr. Graciano P. Santos
446 Mr. Gregorio Giron
447 Mr. Euseblo Alejo
448 Mr Juan Espiritu
449 Mr. Manuel Ruiz
450 Mr. Francisco Teran
451 Mr. Vernacio Castillo
452 Mr. A. E. Somersilles
453 Mrs. A. E. Somersilles
454 Rdo. P. Juan Calleja
455 Mr. Timoteo Merlo
456 Esp. Klubo No. 8. (Quiapo) Box 636
457 Dr. Paul Clements
458 Dr. M. Herman
459 L' Espero Klubo Esp. San Fernando, Pamp.
460 Mr. Lorenzo Manosca
461 Mr. Pedro R. Santos
462 Mr. José D. Galicano
463 Mr. W. L. Cofren
464 Mr. Nicanor Abelardo
465 Mr. F. A. Guldager
466 Mr. W. Holtzapple
467 Mr. Hermogenes Marco
468 Mr. Apolonio Mendoza
469 Mr. Claudio Carbonell
470 Mr. Nemesio A. Ratia
471 Mr Casimiro Urrutia
472 Mr. Gervasio de Lara
473 Mr. V. D. Fernandez
474 Mr. Miguel Picornell
475 Mr. Harold V. Lesher
476 Mr. V. Concepcion
477 Mr. Mateo Guerrero
478 Hon. Carlos Corrales
479 Hon. Ignacio Villamor
480 Mr. F. Campilla
481 Mr. Enrique Amusco
482 Mr. Anton Rajakovich
483 Mr. Charles E. Currier
484 Mr. Roman Martinez
485 Miss Purita Villanueva
486 Lieut. A. Poillon
487 Mr. A. G. Zoboli
488 Baybay Esp. Soc., Leyte
489 Mr. Joaquin Davi
490 Mr. J. E Hettrick
491 Mr. Arthur Kauffman
492 Dr. E. W. Patterson
493 Mr. Harold Cuzner
494 Mr. D. H. Wadlington
495 Miss Amanda Cortes
496 Lieut. C. H. Barnard
497 Mr. J. C. Early
498 Mr. E. L. Seymour
499 Mr. S. M. Berger
500 Mr. Teodoro Ma. Kalaw
501 Mr. James A. Reams
502 Miss M. Palmero
503 Miss F. Mendoza
504 Miss F. Gutierrez
505 Mr. José Fournier
506 Mr. John C. Koch
507 Lieut. Harry Davis, P.C.
508 Mr. F. E. Infante
509 Mr. J. C. Iglesias
510 Mr. A. S. de Villanueva
511 Mr. A. K. Sprungli
512 Mr. Luis Moreno
513 Mr. Juan Gochangco
514 Mr. J. Gomez Mariño
515 Mr. José M.a Perez
516 Mr. Ignacio Dayao
517 Mr. E. B. Annesley
518 Mr. Juan Madrigal
519 Mr. José Sarlabus
520 Mr. E. G. McMillan
521 Mr. Manuel Gonzalez
522 Miss Maria J. Valdez
523 Rev. P. Feliciano Salud
524 Mr. E. W. McDaniel
525 Mr. José Balantacho
526 Mr. Vicente Sotomayor
527 Dr. Donato Montinola
528 Mr. Marcos Paulino
529 Mr. M. Evangelista
530 Mr. Francisco Alfonso
531 Mr. Nicacio José
532 Mr. Lucio Morales
333 Mr. Mariano Sequera
534 Mr. Ramón Santos
535 Mr. Candido Abaña
536 Mr. Juan Rillo
537 Mr. W. de Ocampo
538 Mr. Mamerto Albiar
539 Mr. Ramón A. Cariño
540 Mr. Avelino Elepaño
541 Mr. Jeronimo Javier
542 Mr. Casimiro Javier
543 Mr. Manuel Flores
544 Mr. Atanasio Panaligan
545 Mr. Teodorico Angeles
546 Mr. Ramon Perez
547 Mr. José Piñon
548 Mr. Manuel Perez
549 Mr. Modesto P. Montes
550 Mr. Feliz Flores
551 Mr. Gregorio Ortañez
552 Mr. Pio I. Artadi
553 Mr. Oscar Soriano
554 Mr. Justo Ongkiko
555 Mr. Licerio A. de Leon
556 Mr. Dionisio Molina
557 Mr. Pedro Torres
558 Mr. Antonio F. Janson
559 Mr. Francisco Elbo
560 Mrs. Pilar M. de Urrutia
561 Mr. C. A. Bauer

Mr. Francisco Almario
Miss Emilia Gonzalez
Miss Amanda Cortés

Foreign Subscriptions Received

S-ro J. M. Clifford, 401 Library St., Braddock, Pa.
S-ro Cefec, Milton Abbey, London, S. W.
S-ro J. E. Crary, Prarie du Chien, Wis.
General Sebert, Paris.

TO OUR ADVERTISERS

It is our aim to circulate this journal to the best advantage possible, and accordingly we send specimen copies regardless of expense and unstintedly; postal regulations prevent us from sending at preferential rates sample copies to the same individual for two consecutive issues and therefore our field is always to a large extent *a new field each month*. This should appeal to advertisers, especially when they are assured that we print 2000 copies each month and get them well placed. It is not an advertising scheme to gain a single centavo; all editorial work is done gratuitously and any cash balance over printing expenses that may be derived from advertisements in the future will be devoted to still further enlarging the circulation—to our interest and to our advertisers' interest—*our roads run parallel.*

THE SANITARIUM HEALTH FOODS

SOME VARIETIES BRIEFLY DESCRIBED.

WHEATMEAL BISCUITS: These whole-wheat crackers are made from the best and purest wheat, carefully selected and refined They are wholly free from yeast, baking powder, soda, animal fats and other harmful ingredients. Most convenient in travelling, for office lunches, etc Crisp and wholesome. Packed in sealed tins.

OATMEAL BISCUITS: Oatmeal in form of porridge is decidedly conducive to indigestion and constipation These disadvantages are overcome by use of these excellent crackers which invite thoro mastication and afford full enjoyment of the oat flavor. In size and shape uniform with the Wheatmeal Biscuits. Packed in sealed tins.

GRANOSE BISCUITS: Not even an extended description would be likely to do justice to this product. The wheat from which they are made is carefully washed and scoured, thoroly cooked by steam, flaked to a filmy lightness and then finally roasted before being pressed into rectangular biscuits. Furnished in sealed tins, these biscuits open fresh and crisp, with all the sweetness of the wheat flavor. Truly *a whole-wheat bread* because all the elements of the wheat are retained for the consumer. These biscuits are all food,—allnutriment,—all goodness. They are eaten with cream, milk, nut preparations, fruit juices, fruits, soups or sweets, and in certain cases are to be eaten dry.

FRUIT STICKS: These "finger rolls" are made from bolted flour, shortened with dairy butter, or cream, and given a fruit filling of two varieties,—fig paste and chopped raisin. Always appetizing, these make for travellers a toothsome dessert. Not equalled for serving at dainty lunches and afternoon teas. In pound cartons and in sealed tins.

COCONUT STICKS: In size and shape similar to the fig sticks, and for similar use. Shortened with cream and given a delicate coconut flavor. The finest accompaniment for cocoa. In pound cartons.

GLUTEN STICKS: A convenient form of gluten bread, and a perfect food for those persons who need a rapid increase of blood and for those with whom ordinary bread does not agree because of either dyspepsia, obesity, diabetes or lesser forms of starch indigestion. Light, crisp and tender. (No lard). Put up in two pound sealed tins.

GRANOLA: In this carefully blended mixture of three of the most nourishing grains, thoroly cooked and dextrinized, then granulated,—there is furnished a breakfast dish of the excellence of which it may be said that its imitation is the sincerest flattery. Takes but a minute or two to serve it in any one of a number of different ways. Put up in pound cartons and in sealed tins.

GRANUTO: A granulated cereal preparation somewhat resembling Granola but differing from the latter in having its preparation so extended that the cereal starch is converted into Maltose,—ready for prompt assimilation by the muscular tissues Is served as described for Granola and Granose, and like all the Sanitarium cereal preparations, affords particular benefit when eaten dry thereby stimulating salivary digestion of the starch. Put up in pound cartons and in sealed tins.

Digitized by Google

ESPERANTO BOOKS

ENGLISH		
The Whole of Esperanto	₱0.10	₱0.10
Standard Course of Esperanto, by W. Bullen (paper)	.40	.44
Standard Course of Esperanto, by W. Bullen (cloth)	.80	.86
Esperanto Teacher, a simple course for non-grammarians, by H. Fryer	.40	.44
" " " " (cloth)	.80	.86
Graduated Lessons in Esperanto, with Key by A. Motteau	.40	.44
Student's Text Book, by Dr. O'Connor, M.A	.80	.88
Grammar and Commentary on the International Language Esperanto, by Maj.-Gen. George Cox, B.A. (2nd Revised Edition)	1.60	1.70
Esperanto-English Dictionary, by A. Motteau	1.00	1.08
English-Esperanto Dictionary, by O'Connor & Hayes	1.00	1.08
SPANISH		
Todo el Esperanto	.10	.10
Primeras Lecciones (Cart)	.30	.34
Manual y Ejercicios de Esperanto, por V. Inglada	1.30	1.40
Curso Práctico de Esperanto. Lecciones graduadas y ejercicios para aprender rápidament la lengua internacional, Duyos & Inglada	1.30	1.40
Clave de los temas y ejercicios	.40	.44
Estas dos últimas obras son utilísimas para los que quieran adquirir, sin ayuda de profesor, un completo y perfecto conocimiento del Esperanto.		
ESPERANTO LITERATURE		
Fundamenta Krestomatio, a collection of prose and poetry, edited by Dr. Zamenhof, standard guide for Esperanto style (paper)	2.00	2.12
Fundamenta Krestomatio, a collection of prose and poetry, edited by Dr. Zamenhof, standard guide for Esperanto style (cloth)	2.50	2.64
Hamlet, translated by Dr. Zamenhof (paper)	1.20	1.30
Hamlet, translated by Dr. Zamenhof (cloth)	2.00	2.10
Julio Cezaro (de Shakespeare), trad. D. H. Lambert, B.A. (cloth)	1.30	1.40
Monadologio, of Leibnitz, translated by E. Boirac, Rector of the University of Dijon	.45	.50
Kondukanto kaj Antologio, by A. Grabowski	1.40	1.50
Esperantaj Prozajoj, by the best authors (paper)	1.40	1.50
Diversajoj, stories translated by various writers (paper)	1.20	1.30
Vojaĝo Interne de mia Ĉambro of X. Le Maistre, translated by Sam. Meyer	.60	.70
Elektitaj Fabloj (Lafontaine), trad. G. Vaillant	.60	.70
Paŭlo kaj Virginio, translated by H. Hodler	1.00	1.10
La Ora Saflano (and English key)	.50	.58
La Ĉiutaga Vivo, (Gouin Metodo)	1.00	1.08
Komercaj Leteroj, Lambert & Berthelot	.40	.44
Konkordanco de Ekzercaro, A. E. Wackrill	1.00	1.10
Ali Baba kaj la 40 Rabistoj, Maj.-Gen. G. Cox	.30	.34
Blinda Rozo (Hendrik Conscience), trad. S-ino Van Melckebeke	1.00	1.08
Elektitaj Fabeloj (Grimm), trad. Kabe	1.00	1.08
La Interrompita Kanto, (E. Orzeszko), trad. Kabe	.80	.88
Paĝoj el la Flandra Literaturo, trad. D-ro Seynaeve kaj D-ro Van Melckebeke	1.20	1.30
Unua Legolibro, Legaĵoj gradigitaj, de Kabe	1.00	1.10
La Rabistoj (Schiller), trad. D-ro Zamenhof	1.40	1.50
La Revizoro, (N. V. Gogol), trad. D-ro Zamenhof	1.40	1.50

JOHN R. EDGAR & CO.

BOOKSELLERS AND STATIONERS

(DEPÔT FOR PHIL. ESPERANTO ASSOCIATION)

143 ESCOLTA

JOIN THE PHILIPPINE ESPERANTO ASSOCIATION! The Monthly journal Filipina Esperantisto free to members; inclusive dues only ₱2.00 per year. A Bond of both learners and well-wishers combined for the purpose of pioneering the Esperanto movement in the Philippines.

Apply to Executive Committee, P.E.A., Box 326, Manila

Digitized by Google

KAPAKANÁN AT PALÁTUNTUNAN
NG̃

WIKANG ESPERANTO

IKATLONG PANGKAT

ANG ADHETIBO

Ang Adhetibo ay ginagamit sa pagpapakilala ng̃ mg̃a bagay bagay ó ang pagbibigay hangá sa kanilang kahulugan.

Ang Adhetibo ay nakikilala sa wikang Esperanto dahil sa titik na *a*. Sa makatwid: kung ibig nating gumawâ ng̃ isang Adhetibo ay walang ibang dapat gawin kundî ang maglagay ng̃ isang titik na *a* sa alin mang ugat ng̃ salitâ. Halimbawà: *patro* = amá; *patra* = paternal; *muziko* = música; *muzika* = musical; *lumo* = ilaw; *luma* = maningning.

Ang plural naman ng̃ mg̃a adhetibo ay nagagawâ sa pamamagitan ng̃ isang *j*, na inilalagay sa kahulihan ng̃ siugular. Halimbawà: *feliĉa* = maligaya, *feliĉaj* = mg̃a maligaya. Datapwa't ang karagdagang ito ay dî nagpapadagdag ng̃ bilang ng̃ sílaba ng̃ bawa't salitâ, at dî rin naman nagpapabago ng̃ diín sa pagsasalitâ.

Ang akusatibo ay naipakikilala, kapara sa mg̃a sustantibo, sa panghuling titik na *n* (*an ajn*). Halimbawa: Nákita ko ang magandang binibini = *mi vidis la belan knabinon*; dalhín ninyó rito ang mg̃a aklat na malalakí = *alportu la grandajn librojn.*

Alinsunod sa isinaysay sa itaás, ang adhetibo ay maaaring tanggapin ang plural (*aj*); ng̃uni't kailan man ay dî maaaring gamitin ang (*in*) ng̃ femenino; sa maliwanag na sabi: nauukol sa *número* lamang ng̃ sustantibo na tinutukoy. Halimbawa: ang lalaking magandá = *la bela viro*; ang babaeng magandá = *la bela virino*;

THE HIKE SHOE

The Shoe made especially for the tropics

Tan Calf Oxfords, Bluchers and Bals.	₱10.00
Black Calf and Kid Oxfords, Bluchers and Bals	₱10.00
White Duck Oxfords, The Hike . .	₱ 7.00
White Calf Oxfords, The Hike. . .	₱10.00
Black Arabian Horse, LITTLE DUKE .	₱ 8.00

We carry a line of the Hanan shoes, the best known shoe in the world

AMERICAN SHOE STORE

R. A. McGRATH, PROPRIETOR PLAZA GOITI

Digitized by Google

ang mĝa lalaking magandá=*la belaj viroj*; ang mĝa babaeng magandá=*la belaj virinoj*.

Tinatawag na Adhetibo *calificativo* ay yaong nagbabadhâ sa sustantibo; ang baytang nitó ay tatló: *positibo*, *comparatibo* at *superlatibo*.

Ang *positibo* ay ang nagpapakilala nĝ kapakanán at urì nĝ mĝa bagay, kapara nĝ *bona*=mabuti; *utila*=isáng bagay na magagamit.

Ang *comparatibo* ay ang pagtutulad nĝ urì nĝ isáng sustantibo sa ibáng sustantibo; sa wikang Esperanto ay nakikilala sa pamamagitan nĝ bigkás na *pli*=higít ó lalò, at kailanĝang *ol*=na (kahigitán); *malpli*=mababà, kulang, *ol*=na (kabaàn), at *tiel*=kapara,

kiel=katulad
ke=na
} (pagkapantaypantay.)

HALIMBAWA:

La hundo estas pli fidela, ol la kato=Ang áso ay lalong matapatin kay sa pusà.

La kato estas malpli fidela, ol la hundo=Ang pusà ay dî lubhang matapatin na kapara nĝ áso.

Lo luno estas tiel bela, kiel suno=Ang buan ay maganda rin kapara nĝ arao.

La libro estas tiel plena, ke oni decidis ĝin publikigi=Ang aklat ay ganap na ganap kung kayâ pinasiyahang ilathalà.

Ang mĝa pagtutulad nĝ halagá ay napagkikilala nĝ sa mĝa pagbibigkás na gayarí:

pli da .....ol da (kahigitán)
malpli da ...ol da (kababaàn)
tiom da.....kiom da (pagkapantaypantay.)

Halimbawa: ¿kayó ba'y may álak na kasingdami nĝ tinapay?=Ĉu *vi havas tiom da vino, kiom da pano?* Marami ang álak ko kaysá sa tinapay at ang aking lanĝis ay higít sa tinapay ang dami=*Mi havas pli da vino, ol da pano kaj malpli da pano, ol da oleo.*

Ang mĝa nauunang bigkás na panghulí nĝ pagtutulad (*pli*, *malpli*, *tiel* at *tiom*) ay maaaring baguhin kundî inukol sa orasyón. Halimbawa: Siya'y totoong dî mataas gaya nĝ aking kapatid=*Li estas multe malpli alta, ol mia frato.* Ang ilog ay makaitlong mababa=*La rivero estis trifoje* (ó dilî kayâ *tri fojojn*) *pli longa.* Siya'y totoong batà kaysá sa aking dating akalà=*Ŝi estas eksterordinare pli juna, ol mi kredis.*

Ang tinatawag na *superlatibo*, ay siya ang nagpapakilala sa atin nĝ lalong kataastaasang urì nĝ isang bagay. Nababahagi ito sa dalawa: *absoluto* at *relatibo*.

Ang superlatibo *absoluto* ay nangyayari kung iuuna sa positibo ang adverbiong *tre* (lalò, lubhâ,) kapara nĝ *tre akceptebla*=karapatdapat tangapin, *tre forta*=lubhang matibay.

Ang superlatibong nauukol sa isang bagay na dakilà, ay ginagawâ sa pamamagitan nĝ mĝa salitang *la plej*=(ang lalò), *el*=(ang, ó sa loob, pag-itan). *Henriko estas la plej ĝentila el miaj amikoj*=Sa mĝa kaibigan ko, si Enrique ay siya ang lalong may mabuting ugalî.

Ukol sa superlatibo na nagpapakilala nĝ kababaan nĝ isang bagay ay ginagamit ang mĝa salitang *la malplej*=(ang lalong mababà), *el* (sa, ó sa mĝa). *La malplej modesta el ni*=Ang lalong dî mahinhin kaysá sa aming lahat.

Kinakailanĝan na huwag kalilimutan, sapagka't ganitó nĝa ang dapat na mangyari, na ang bagay na yaón ay dapat gamitin lamang kung ang mĝa tao ó bagay na sinusurì natin ay humihigit sa dalawá, sapagka't kung ang mĝa ito'y dalawa lamang, ay kinakailanĝang gamitin ang pagpapatulad (comparativo). Halimbawà: Sa dalawá kong kapatid si Maria ang siyang lalong maganda=*El miaj du fratinoj, Maria estas la pli bela.*

¶ 'Ang artikulong nasasama sa *superlatibo relatibo* ay maaaring alisín, kung ang ibig natin na umiksî ang pangĝungusap=*Ŝi estas plej bela ó la plej bela.*

Ang mĝa hugis na komparatibo at superlatibo ay dapat mauna kailan man sa mĝa sustantibo at gayon din sa mĝa adhetibo na binabago, gaya nĝ namalas natin sa mĝa halimbawang itinitik sa unahan.

Ang adhetibo ay maaaring ilagay sa unahan ó kayâ sa hulihán nĝ sustantibo. Tinatangap ang kalayaang itó upang magkaroon nĝ mataas na tinig ang pangĝungusap. Ang mĝa pangĝungusap na *la bela rozo* ó *la rozo bela* ay kapuwà tumpak at sa gayo'y naaaring gamitin. Kung ang ilang adhetibo ay nauukol sa

Digitized by Google

isang sustantibo ay maaaring iuna itó ó ipahulí ang lahat sa hulí, at naaari rin namang iuna ang sustantibo, na kung makailan nang ulit-ulitin: *La bela lingvo internacia Esperanto* = Ang mainam na wikang Esperanto.

Ang Adhetibos Numerales

Ang mg̃a adhetibong itó ay nauukol sa pagpapakilala sa paguuna-una ng̃ mg̃a bagay bagay na nangyayari. May dalawang pang̃alan ang mg̃a iyón: *cardinales* at *ordinales*.

Ang *numerales cardinales*, sa wikang Esperanto ay dî nababago kailan man. Halimbawà: *Unu*, isa; *du*, dalawá; *tri*, tatló; *kvar*, apat; *kvin*, limá; *ses*, anim; *sep*, pito; *ok*, waló; *nau*, siam; *dek*, sampû. Ang pagbilang na mulâ sa sampû hangang dalawampû, ay kailang̃ang ipauná sa siyam na salitang nauuna ang salitang *dek*; halimbawà: *dek-unu*, labing-isá; *dek-du*, labing-dalawá.....hangang sa *dudek*, na ang kahulugan ay dalawampû, at ganyan din naman ang dapat gawin sa pagtataas ng̃ bilang: *tridek*, tatlongpû; *kvardek*, apat na pû; *kvindek*, limangpû, at ibapa., hangang *cent*, isang-daan. Gaya ng̃ nakita na natin sa pag-gawâ ng̃ higit sa sampû walang dapat gawin kundi ang ilagay sa unahan ng̃ siyam na mg̃a unang número ang salitang *dek*. Ganyán din ang dapat gawín sa daan-daan at libo-libo, na kailang̃an lamang gamitin ang mg̃a salitang *cent*, *mil* = isang libo, *dek mil*, = sampúng libo, *cent mil*, = isang daang libo, *miliono* = isang ang̃aw-ang̃aw, at ibá pa. Ipaghalimbawà natin ang bilang na 3465. Sa pagsasalitâ ay dapat simulan sa bilang na lalong mataas, na ito'y ang mg̃a lilibuhin, *trimil*; sunod dito ang mg̃a daanin *kvarcent*: pagkatapos ang mg̃a sasampuin, *sesdek* at sa kahulihulihan, ang mg̃a titigisang bilang, *kvin*. Sa makatwid: ang mg̃a bilang na itinalâ, kung isusulat sa wikang Esperanto, ay gayari *trimil kvarcent sesdek kvin;* ang iba't ibang *número* na bumubuô ng̃ isang bilang ay maaaring pamagitanan ng̃ guión, kung ganyan ang nais. Ang itinitik na halimbawà ay maaaring isulat ng̃ gayari: *trimil kvarcent-sesdek-kvin*.

(Itutuloy.)

Walter E. Olsen & Co.

Wholesale and Retail

Cigar and Tobacco

Merchants

Cigars of the leading Factories sold at Factory Prices : : : : : : :

TWO STORES:

KIOSKO HABANERO
27 Escolta

KIOSKO RIZAL
168-170 Escolta

Digitized by Google